

“ሄይ አቤ! እንዴት ነሽ? አንቺ ምነው እንደ መጋዘን በር ቀረቀርሽኝ? በቀደም ቴክስት አድርጌልሽ አትመልሼልኝም እንዴ?” ተቃቅፈው በሃበሻ መሳሳም ሦስት ጊዜ ተሳሳሙ። እየተሳሳቁ፤

“ሶሪ እንድሪያሲዬ፤ ከነገ ዛሬ አደውላለሁ ስል በቃ ምንም አልመች አለኝ። እንዴት ነህ? ቤተሰብ ሁሉ ሰላም?” አለች አብረኸት።

ተሻለ እንደደረቀ፤ ትንፋሹ በሳምባው ሞልቶ መውጫ ቀዳዳ ሲፈልግ ይሰማዋል። የድምጹ ቅላጼ በጀሮው እንደ ገደል ማሟቱ አስተጋባ። በጨዋታቸው መካከል አብረኸት ዞር ብላ የተሻለን በዚያ ሥፍራ መኖር አስገነዝበች።

“አ! ሶሪ” አለ እንድሪያሰ “እኔን ሞት ይርሳኝ። አቢዬ ካዘኔ ነው። ተሻለ” አለና ዞር ብሎ ደግሞ ለተሻለ “አብረኸት” በማለት አፈሲዬላዊ ትውውቅ መሠረተ።

አሁንም እጇን ዘርግታ “ጤና ይስጥልኝ” አለችው አብረኸት። ተሻለ የተዘረጉትን ቀጭንና ለስላሳ እጆች በእጁ አስገብቶ “ጤና ይስጥልኝ” ብሎ መለሰ። ድምጹ ሀፍረትና ፍርሃት ቅልቅል ነበረበት። እጇን ከመሰንዘሯ በፊት እንደ እንድሪያሰ ተቃቅፈው ሲሳሳሙ በዓይነ ሕሊናው በሚሊ ሰኮንድ የሚቆጠር ሽውታ ታይቶት ነበር።

“የዛሬው ፕሮግራም እንዴት ነበር?” አለችው።

“ፕሩ ነበር። ትንሽ ግን የዛሬው ሰባኪ ሰዓት እላፊ አላከበረም። ሽማግሌዎቹ ቅጣት መበየን አለባቸው”።

እየሳቀች “አዬ! ፓስተር ይስሐቅ በዚህ የታወቀ ነው። እንዴ ከጀመረ በስሜት ሰለሚዋጥ ሰዓት መኖሩን ተወው፤ እዚህ ምድር ላይ መኖሩንም የሚረሳ ይመስለኛል”።

ፈገግታዋን፤ ሳቋን፤ እንከን የሌለው የፕሮጂን ድርድር፤ ስትስቅ በጉንጫ ላይ የሚከስቱትን ሁለት ስርጉዶች፤ የፈቷን ቆዳ ልስላሴ፤ ከለጅን፤ የዓይኖቿን ጥራት፤ በቻምፒስቲክ የሚያብረቀርቁትን ከንፈሮቿን ከመቸው እንደ ፎቶኮፒ ማሸን ሰካን አድርጎ፤ እንደ ዲጂታል ካሜራ ወዲያው በትዝታ ማሳደር ውስጥ ቀረጸው።

ከዚያች ሰዓት አንስቶ አብረኸትን ከሃሳቡ ሊያወጣት አልቻለም። ሲተኛ ወትሮው እንደሚያደርገው የእናቱን ፎቶግራፍ ከኮመዲና ላይ አንስቶ አይቶ ይስምና፤ መብራቱን ካጠፋ በኋላ ደግሞ ከትዝታው ማሳደር የአብረኸትን ፎቶ ይከፍታል። መቼ አሁኑ ደርሶ መቼ እንደገና አይቻት እያለ እንደ እርጉዝ ሴት ቀኖቹን ይቆጥራል። “ሰኞ አንድ፤ ማክሰኞ ሁለት ... ኡፍ ገና ዛሬ አሁኑ ነው ለካ”።

ከሁለት ሳምንት በኋላ አንድ እሮብ ዕለት ለጸሎት ፕሮግራም ሲሄድ እንድሪያሰን እየፈራ እየቸረ “አብረኸትን እ ... የት ነው የምታውቃት? አዲስ አበባ ወይስ እዚህ?” ብሎ ጠየቀው። እንድሪያሰ በአንድ ጊዜ ነገሩ ገብቶት፤ “ተሹ፤ አላላኳይ፤ ዩ ላይከ፤ አ?” አለው በሳቅ ተሞልቶ። ተሻለ ሃፍረቱ፤ ደሙን ከሰውነቱ ሰብስቦ በጉንጩ ሞላው። ጉንጮቹ የበሰሉ ቲማቲም መሰሉ። “አይ፤ ለምን ለመፍረድ ትቸኩላለህ? እንደዚሁ ጨዋታውን ነው እንጂ” ብሎ ለማስተባበል እየሞከረ እንድሪያሰ ቀበል አድርጎ “እኮ እኔም

የምለው ይህንኑ አይደለም። ጨዋታው እኮ ታይቶኝ ነው። ሲርየሰሊ ግን አቢዬ ነፍስ ልጅ ናት። ጸባይዋ ወርቅ። በጌታ ቤት የጸናች፤ በጻደኞቿዋ ዘንድ የተከበረች በዚያ ላይ ቆንጆዬ እህታችን ናት” አለው ፈገግታውን ቀነሰ አድርጎ በቁም ነገር። “ስልክ ቁጥርዋን ልስጥህ ከፈለክ” ብሎ ስልኩን ከኪሱ አወጣና መፈለግ ጀመረ። “እንዲያውም እንደውልላት” ሲል ገና ዓረፍተ ነገሩን ሳይጨርስ ተሻለ ዘሎ ስልኩን ቀማው። “ኖ፣ ኖ፣ ቁጥሯን ብቻ ስጠኝ” ብሎ ስልኩን ለእንድሪያስ መለሰለት።

ለብዙ ቀናት ስልክ ቁጥሯን ስልኩ ላይ እያየው ‘ደውል’ የሚለውን ለመጫን ድፍረትም ኃይልም አጣ። “ደውዬ ምን አላታለሁ? እንዴትስ ወሬ እጀምራለሁ? በቃ እሁድ ቸርች ሳገኛት፤ ካገኘኸዋት ፈቃድዋን መጀመሪያ ብጠይቅ ይሻላል” እያለ ሲያመነታ አንድ አርብ ቀን ስልኩ ጮኸ። የደዋዩ ሥም “አብረኸት” ይላል ። እጁ ተንቀጠቀጠ። ወዲያው እንዳያነሳ ፈልጎ አራተኛውን ደወል ጠብቆ እንደምንም ተሟሙቶ “ሀሎ” አለ።

በለሰለሰ ድምጹ “ሀሎ፤ ጤና ይስጥልኝ። ተሻለን ነበር አባክም” አለች። እርሱ መሆኑን አላጣችውም።

እርሱም አውቋታል፤ ነገር ግን “ማን ልበል?” አለ፤ ፈገግ ይበል፤ በደስታ ይፈንድቅ ወይ እንዳይታወቅበት ኮስተር ይበል ግራ ተጋብቶ።

“አብረኸት” አለች መልሳ።

“አ! ሰላም አብረኸት፤ እንዴት ነሽ?”

“እግዚአብሔር ይባረክ በጣም ደህና ነኝ። አንተስ እንዴት ሰነበትክ?”

“ጌታ ይመስገን ሰላም ነኝ። እንዴት ደወልሽ፤ በሰላም?”

“ኧረ በሰላም ነው። ስልክህን ከእንድሪያስ ወስጄ ነው። ላይ ሆፕ ዩ ዶንት ማይገድ። ነገ የሚካሄደውን የቸርች ፕሮግራም ትካፈል እንደሆነ ልጠይቅህና እድትመጣ ልጋብዝህ ብዬ ነው”።

“ለመምጣት እንኳን አላሰብኩም ነበር። አሁን ግን ስልኬን ጠይቀሽ፤ አግኝተሽ፤ እንደገና ደውለሽ ስለጋበዝሽኝ እንዴት እምቢ ልበል?” አለ ከየት እንደመጣለት እራሱን እየጠየቀ፤ እንዴት ብሎ መልሱን እንደቀመመ ደግሞ እራሱን እያደነቀ።

“በትመጣ ደስ ይለኛል። ትንሽ ለየት ያለ ፕሮግራም ነው። ቸርች ቸርች አይደለም። አለ አይደል ስብከት፤ መዝሙር፤ ጸሎት የበዛበት አይደለም ማለቴ ነው። ዩ ዊል ሳይክ ኢት። ፕሊሊሊሊዝ” አለች። ፈገግታዋ ይሰማዋል።

“አሁንማ ፕሊሊሊዝ ጨምረሽበት ምንም ማምለጫ ምክንያት መፈለግም ማግኘትም ስለማልችል ያለኝ አማራጭ እሺ ማለት ብቻ ነው። የት እና ስንት ሰዓት ላይ ነው?”

እርሷ ከቤት መጥታ ልትወስደው ተስማምተው የሠፈሩ ማክዶናልድ ጋር ተቀጣጠሩ።

ከቸርች ፕሮግራም ሲመለሱ “ታዲያ አንቺ በትራንስፖርት እንዳበረከትሽው ሁሉ፤ እስኪ እኔ ደግሞ በአህል ጎተራ ላበርከት። ፕሊዝ እዚች ጋር አቆሚሊኝ” አለና ተሻለ አግባብቶ እራት ለመጋበዝ መስከረም ሬስቶራንት ተያይዘው ገቡ። ለነገሩ

አብረኸትም ብዙ አላስቸገረችውም። ከርሱ ጋር መሆኗ በውስጧ ደስ የሚል ስሜት ሰጥቷታል። ተሻለ ቅልል ያለ ስብዕና ያለው ሆኖ አግኝታዋለች። ገና የመጀመሪያ ቀን ከእነ አንድሪያስ ጋር ቸርቸ የመጣ ዕለት ነበር ያየችው። ከዚህ በፊት ከብዙ ችግር በኋላ ያቋረጠችው ጓደኝነት የመረረ ጣዕም አስቀርቶባት ስለነበረ፤ “ከእንግዲህስ ወንድ ማመን አይቻለም። ምን አስጨነቀኝ ብቸኛ መሆን እንዴት ሰላም አለው” ብላ ነገር ዓለሙን ሁሉ ለመተው ወስና ከራሷ ጋር እየተላመደች እያለች ነበር ልቧ እንደገና ያዘነበለው።

መስከረም ሬስቶራንት ለቅዳሜ ምሽት እየተዘጋጀች ነው። ሰዓቱ ገና ስለሆነ ብዙም የቅዳሜ ምሽት አሟሟቂ ደንበኞች አልመጡም። ሲገቡ የአስቴር አወቀ ዘፈን ይጫወታል። ጥግ ላይ መስኮቱ አጠገብ ወደሚገኝ ጠረጴዛ አሳላፊዋ መርታ አስቀመጠቻቸው። ተሻለ አስቴርን በጣም ይወዳታል። ሳይታወቀው ሰውነቱ ከሙዚቃው ጋር ሲወዛወዝ አይታ “እንዴ ተሻለ ዘፈኑ ወሰደህ እኮ! ተው እንጂ ወደ ዓለም ነገር ልትመለስ ነው እንዴ?” ብላ አስደነገጠችው።

“እይ፤ ምን ክፉ ነገር አለው። ስለ ሃገር ነው እኮ ዘፈኑ። እኔ ደግሞ ሃገሬ በጣም ናፍቃኛለች” አለ። ጥያቄና መልሱ ሊያመራቸው ከነበረው አርእስት ሁለቱም ተነጋግረው የተስማሙ ይመስል ትተውት አብረኸት “ስንት ጊዜ ሆነህ ከመጣህ?” ብላ ጠየቀችው። በልቧ ዛሬ ያገኘችውን ጊዜ ስለ ተሻለ በይበልጥ ለማወቅ እንጂ በሃይማኖት ላይ በመነጋገር ሰዓታቸውን ለመጨረስ አልፈለገችም። ተሻለም አርእስቱ ስለተለወጠ ደስ አለው።

“ሁለት ዓመት ሆነኝ”።

“እይ ገና ልጅ ነሃ!”

“እንቺ ስንት ጊዜ አደረግሽ?”

“ብዙ ነው ባከህ”።

“ምነው ዝርዝሩን አስቀረሽው። ዕድሜሽን በካልኩሌሽን እንዳልደርሰበት ፈርተሽ ነው?”

ከት ብላ ሳቀች አብረኸት። ስትስቅ በጣም ያምርባታል። ዓለምን ከነመከራዋ አሸቀንጥሮ የሚጥል ኃይል አለው። ሁሉን ነገር ታስረሳለች። ተሻለም እልም ስልም ብሎ በሰመመን ጠፋ።

እንደተመለሰ “እውነት ግን ስንት ጊዜ ሆነሽ? ቆይተሻል?” አለና ጠየቀ።

“አሥራ አምስተኛዬን ጨርሼ አሥራ ስድስተኛዬን ይገለሁ” አለችው። ተሻለም እጁን ዘርግቶ ጣቶቹን እየቆጠረ “ስለዚህ ስንት ዓመትሽ ነው ማለት ነው?” ሲል፤ እየተሳሳቁ “እረፍ! ዋ!” ብላ ጣቶቹን ጨበጠቻቸው። ለሰላሳው ቆዳዋ በኮንስትራክሽን ሥራ የጎረበጠውን እጆቹን ሲነካው ብርድ እንደመታው ቆዳ ሰውነቱ ኩፍ አለ።

ያዘዙት አራት፤ ስቴሻል ከትፎና ጎረድ ጎረድ፤ ቀርቦላቸው እየተጫወቱ መብላት ጀመሩ። ተሻለ ስለ ወንድሙ ናፍቆት ጀመረና ስለሚላላኩት ደብዳቤዎች አጫወታት።

“እንደዚህ በጣም ቅርብ እንዳልነበርን አሁን የሚጽፍልኝን ነገር ስመለከት እና በስልክ ሲያናግረኝ ቢቃ ጠላት አድርጎ ነው

የሚያየኝ። ይሄ ደግሞ ውስጤን በርቡሮ ሊገለጽ ነው” አለ ተሻለ እምባው አየተናነቀው። አብረኸት የተሻለን ቁስል በማየቷ ልቧ ተነካ። እርሷም እምባዋ በዓይኗ ሊሞላ ትንሽ ሲቀረው “እይዞህ ተሻለ፤ ሁሉም እንደዚሁ ነው የሚሆኑት። ከእነርሱ እኮ አይደለም። በዛ ላይ በደንብ ስለማይረዱ ነው። አንተ እውነቱን መግለጽ እና መጸለይ ነው ያለህ ኃላፊነት። የሚሠራው የእግዚአብሔር ቃልና መንፈስ ነው” ብላ እሱንም አሏንም አጽናናች። ቀጠል አድርጋ እንዴት እናት እና አባቷ ለብዙ ጊዜ ዴንጤ ሆነሻል ብለው አላናግር እንዳልዋት፤ እንዴት በሐዘን ተመታ እንደነበር ተረከችለት።

“ዛሬ እግዚአብሔር ይመስገን ጌታን ተቀብለው ቸርች ያገለግላሉ” አለችው።

ተስፋ በውስጡ አንስራራ። “ታንክዩ ፎር ቼሪንግ” አላት ፈገግ ብሎ።

ትሪው ላይ ስታሸምነው የነበረውን፤ በከትፎና በአይብ የተሞላውን እንጀራ በሚያምሩት ቀጭን እና ለስላሳ ጣቶቿ አሳምራ ልታጎርሰው ጠጋ አለች። ተሻለ ደነገጠ። “ተይ እንጂ! እኔ እኮ ልታስመዝኝው መስሎኝ ነበር። የኔ ሳይዝ ሚድየም ነው”። ትንሽ ቀባጠረ። ግማሽ መግደርደር ግማሽ ድንጋጤና እፍረት ነበር።

“ባከህ የተሰጠህን አርፈህ ተቀበል። ደግሞ አግኝተህ ነው?” ተሻለም እርሷም አሁን የተናገረችው ሁለት ትርጉም እንዳለው ተገነዘቡ። አብረኸት አስባው አልነበረም። ተሻለም ይሄ መልዕክት እና ምልክት መሆን አለበት በማለት የተዘረጋውን ጉርሻ ተቀበለ። ጉርሻውን እንደዋጠ “ሁለት ያጣላል ብለሽ እንዳትመጪ። ይሄ እራሱ ቀ ፎር ዋን ነው” ብሏት ከት ብለው ተሳሳቁ።

“እይዞህ አንዱ ብቻ እጄ ይጥልሃል” አለችው ሳቋን በመቀጠል።

ምሽቱን ተጫውተው ሠፈሩ አድርሳው ሲለያዩ “በጣም ቆንጆ ጊዜ አሳለፍኩኝ። ስለጋበዝሽኝ በጣም አመሰግንሻለሁ። ሆፕኛሊ ይደገማል” አላት።

“በሚገባ እንጂ። እኔም በጣም ሊጓጃይ አድርጌዋለሁ። ስለ ቆንጆው እራትም ታንክዩ። ነገም ቸርች እንገናኛለን። ትመጣለህ አይደል?” ጥያቄ ብቻ አልነበረም፤ ልመናም ነበረበት።

“አዎ እመጣለሁ። አልቀርም” ፋከራ ባለበት ድምጽ። እንደምንም ብሎ ከበላው ከትፎም፤ ከኮንስትራክሽንም የጉልበት ሥራ፤ ካለው ከሌለው ሁሉ ኃይል አሟጦ የሙት ሙቱን ሊስማት ጠጋ አለና ጉንጭ ለጉንጭ በዘልማድ ሰላምታ ተሳሳሙ።

“ባይ በሰላም ግቢ። ሰላም መግባትሽን ወይ ደውይልኝ ወይ ቴክስት አድርጊሊኝ” ብሏት ከመኪናው ወረደ።

ሁለቱም ነፍሳቸው ውጥት ብሎ ሌላውን እንደወደዱ አውቀዋል። ተሻለም አብረኸትም ለየራሳቸው “መውደዴን አውቃልኝ ፤ አውቆልኝ ይሆን?” ተባባሉ። የዛን ዕለት ምሽት ጸሎታቸው በምሥጋና የተሞላ ነበር።

ከወራት በኋላ አንድ ቀን እንደልማዳቸው ተገናኝተው የጋራ የጸሎት ፕሮግራማቸውን ጨርሰው ሲጫወቱ ተሻለ ለወንድሙ የጀመረውን ደብዳቤ አሳያት። እርሱ አልጋ ላይ ቁጭ ብለው ፤ እርሷ ትከሻው ላይ ዘንበል ብላ ያነብላት ጀመረ።

ውዱ ዳውሎስ ወንድሜ ፤ እንዴት ከረማችሁ?
እማዩስ ጤናዋን እንዴት ናት? እኔ ከእናንተ ኃያል ናፍቆት
በስተቀረ ደህና ነኝ። በቀደም የላኩልህ ጥይት ደረሳችሁ
ወይ? ደብዳቤህ ሲደርስኝ በጣም ደስ አለኝ። መልዕክቱንም
በደንብ ተመልክቼዋለሁ። በኔ በኩል ያለኝን ሃሳብ ከዚህ
ቀጥቼ አገልጽልሃለሁ።

ገና መጀመሪያ ይህንን ውይይት ስንጀምር አንድ
ነገር ተናግረህ ነበር። ዛሬ በሃገራችን ያለው የእምነት
ሥርዓትና ቀኖና ከመጀመሪያው ክርስቶስ በምድር
ከነበረበት ጊዜ አንስቶ በሐዋርያት ከዚያም በክርስትና
አባቶችና ሊቃውንት እየተላለፈ የመጣ ነው ብለኸኝ ነበር።
ነገር ግን መጨረሻ የጻፍክልኝ ደብዳቤ ላይ የገለጽካቸው
ዋና ዋና ሃሳቦችን ስንመለከት አንተም እንደጠቀስከው
በታሪክ ማኅደር ላይም እንደምናገኘው ሲወርዱ ሲዋረዱ
የመጡ ሳይሆን በኋላ የተጨመሩ ናቸው። ለምሳሌ ያህል
የስዕል ስግደትን እንውሰድ። ሲጀመር ለማስተማሪያነት ነው
ብለኸኛል። ይህም የተጀመረው ክርስትና እየተስፋፋ ሲሄድ
በርካታ ግለሰቦችም ክርስትናን እየተቀበሉ ሲመጡ፤
በተለይም ደግሞ ስደት አይሎ በነበረበት ሰዓት ነው
የተጀመረው። በመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት ወይም
ሐዋርያት ዘመን በስዕል ማስተማር ወይም ስዕልን
በመጠቀም ተወው ለቅዱሳን ወይም ለመላዕክት መስገድ
ወይም ጸሎት ማቅረብ ይቅርና የኢየሱስን ስዕል መጠቀም
የሚባል ነገር አልነበረም። በነገራችን ላይ በስደት ዘመን
ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው ለመተዋወቅ ይጠቀሙበት

የነበረው ምልክት መስቀል ሳይሆን የዓሣ ምልክት ነበር።
ይህ የሆነበት ምክንያት ደግሞ በግሪክኛ ዓሣ ἰχθύς
(ichthus) ሲሆን እያንዳንዱን ፊደል ለብቻው ብትወስደው
i = ἰησοῦς - ኢየሱስ፤ x = Χριστός - ክርስቶስ፤ θ =
Θεοῦ - የእግዚአብሔር፤ ū = Υἱός - ልጅ፤ ς = σωτήρ -
አዳኝ - በማለት ይጠቀሙበት ነበር። ስለዚህ ስእልና
ለስእል መስገድ በሐዋርያት ዘመን ያልነበረ እና በክርስቶስ
የተደነገገ ሥርዓት ስላልሆነ፤ አንተም እንዳስገነዝብክኝ
ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ስላይደለ ልንቀበለው አይገባም።

ስለ ታቦትም ትንሽ ተነጋግረን ነበር። በርግጥ
ሁሉም አብያተ ክርስቲያናት የቁርባን ሥርዓታቸውን
የሚያካሄዱበት መሠውያ ቢኖራቸውም ከታቦት ጋር
በተያያዘ የመሠውያ ሥርዓት ያላት ኢትዮጵያ ብቻ ናት።
በቅርብ እንኳን በአስተዳዳሪነትም ሆነ የተለያዩ የቤተ
ክርስቲያን ሥርዓቶች ያስተላለፈችልን የግብጽ ኦርቶዶክስ
ቤተ ክርስቲያን እንኳን የላትም። ግብጾች 'ሉሕ' የሚሉት
አራት መዓዘን ቅርጽ ያለው እንጨት በላዩ ላይ
የእግዚአብሔር አልፋና አሜጋ የሚለው ስም ተቀርጾበት
ለቅዱስ ቁርባን ሥርዓት ይጠቀሙ ነበር። ከታቦት ጋር ግን
ምንም ግንኙነት የለውም። የ'ሉሕ' ሥርዓት እጅማመር
የቤተ ክርስቲያን አባቶች እየተዘዋወሩ ቤተ ክርስቲያን
በሌለበት አካባቢ ቅዱስ ቁርባን የሚያዘጋጁበት መሠዊያ
(ጠረፌዛ) ስለማይኖራቸው በምትኩ አራት መዓዘን ቅርጽ
ያለው የእንጨት ስሌዳ ይጠበቁ ነበር። አሁን ባለንበት
ዘመን አይጠቀሙበትም። በሃገራችን ያለው ታቦት ወይም

ጽላት ብለን የምንጠራው ሥርዓት ከግብጾቹ 'ሉሕ' ጋር በመመሳሰል በጣም የቀረበ ግንኙነት አለው። 1ኛ/ በሁለቱም ሥርዓቶች ጥቅም ላይ የሚውሉት ከእንጨት የተሰሩ ጽላቶች/ሰሌዳዎች ናቸው፤ 2ኛ/ በሁለቱም ሥርዓቶች ውስጥ ጽላቶች/ሰሌዳዎቹ በመሠዋወያው ላይ ይቀመጣሉ፤ 3ኛ/ በሁለቱም ሥርዓቶች የሚኖረው ወይም የሚያስፈልገው ጽላት አንድ ብቻ ነው (በብሉይ ኪዳን ሁለት ጽላቶች ነበሩ)፤ 4ኛ/በኢትዮጵያና በግብጾቹ ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት በጽላቱ ላይ የሚጻፈው ጽሑፍ 'አልፋና አሜጋ' የሚለው የእግዚአብሔር ስም ተመሳሳይነት ያሳያል፤ 5ኛ/ በሁለቱም አብያተ ክርስቲያናት የጽላቱ/የሰሌዳው አገልግሎት ከቅዳሴና ከቅዱስ ቁርባን ሥርዓት ጋር የተያያዘ ነው።

ለነገሩ እኛ ኢትዮጵያኖች ዘንድ ታቦትና ጽላት እያምታታን እንጠቀምበታለን። በየቤተ ክርስቲያኑ ያለው ጽላት ነው (ማለትም አራት ማዕዘን ቅርጽ ያለው) እንጂ ታቦት (ማለትም እንደ ሳጥን ቅርጽ ያለው) አይደለም። አሁን ይህ ሥርዓት በክርስቶስ ነው የተመሠረተው እንዳንል እንደኛ የቅዱስ ቁርባንን ሥርዓት ሲደነግግ እንዲህ የሚል ትዕዛዝ አልሰጣቸውም። ራታቸውም የተዘጋጀበት ቤት ጽላት አልነበረውም። ሁለተኛ ሐዋርያትም ከክርስቶስ የቅዱስ ቁርባን ሥርዓትን በየጊዜው ፈጽሞ ብሏቸው በትዕዛዝ ከተቀበሉ በኋላ በየቤተ ክርስቲያኑ ሲመሠረቱ ጽላት አብጁ ብለው ለማለታቸው ምንም ዓይነት መረጃ የለንም። በመጀመሪያዎቹም አብያተ ክርስቲያናት ይደረግ

ሰለነበረው ሥርዓት የሚያውሱ የታሪክ ማሳደሮችም አይጠቅሱትም። የታቦት ሥርዓት በአርግጥ የእስራኤላውያን ሥርዓት ቢሆንም በዚህም አልከው በዚያ ቤተ መቅደሱ በባቢሎን ዘመነ መንግሥት ሲበዘበዝ ታቦቱ ተወስዶ ሰለነበር ወይም ደግሞ ከብረ ነገሥት እንደሚያስፍረው በሰለሞን ዘመነ መንግሥት ወደ ኢትዮጵያ መጥቶ ሰለነበር ክርስቶስ በኖረበት ዘመን ቤተ መቅደሱ ባዶ ነበር። የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች የታቦቱ ሪፈረንስ አልነበራቸውም። ከዚህ በተረፈ በሃገራችን እንደሚነገረው ኢትዮጵያ፣ ቅድመ ክርስቶስ እግዚአብሔርን ስታመልክ ስለነበረ፣ ከብሉይ ኪዳን ሥርዓቶችን ወስዳ ወደ ክርስትና እውነት ተርጉማ ትጠቀምባቸዋለች ይባላል። ይህ የታቦትን ሥርዓት ይጨምራል። ይህ እውነት ከሆነ አንተ የጻፍከልኝን አያፋርስም? የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከክርስቶስ፣ ከሐዋርያት፣ ከመጀመሪያዎቹ የክርስትና አባቶች የተላለፉትን ሥርዓት፣ ቀኖና እና ተውፊቶች አጥብቃ ትጠብቃለች ይባላል። እነዚህ ሥርዓቶች ግን የተላለፉ ተውፊቶች አይደሉም። ቤተ ክርስቲያኗ በራስዋ የደነገገቻቸው ነው። እንግዲህ ዳውሎስ አንተ ማመዛዘን ስለምትችል አስበው።

አብረኸት አቋረጠችውና "ተሼ፣ ለምን ይህንን ሁሉ ዝርዝር ታቀርብለታለህ? ነገሮችን እኮ ወደ ክርክር ይወስዳቸዋል። ሐዋርያው ዳውሎስ ለጢሞቴዎስ በጻፈው መልዕክት ላይ ከማይረባና ትርጉም የለሽ ከሆነ ክርክር እንዲርቅ መከሮታል። አንተ

የክርስቶስን ማንነት፣ የወንጌሉን እውነት መግለጽ ብቻ ነው ሥላሴነትህ” አለችው።

አጁን ወገቧ ላይ አሳረፈና “አዎ፣ ልክ ነሽ። ነገር ግን እውነቱን ደግሞ እንዲራዳ እነዚህን ነጥቦች ቢያውቅ የበለጠ ግልጽ ይሆንለታል። ዳውሎስን አታውቁውም። ሲበዛ በጣም ለናሊቲካል ነው። የሳይንስ ተማሪ ስለሆነ በምሳሌ፣ በማነጻጸር፣ በማመሳከር፣ መረጃ በመሰብሰብ ነው ነገሮችን የሚያጤነው። ዝም ብሎ በስሜት የሚመራ ልጅ አይደለም። በዚያ ላይ ደግሞ እኔ አልከራከረውም። መረጃዎቹን አቅርቤ ከታየውና ከተቀበለው ጌታ ይመስገን። ካልሆነም ለትሊስት የራሴን ተወጥቻለሁ” አላት።

“እሺ፣ እንዳልከ። ብቻ በጣም አታንዛዛው። ውይይቱ ከክርስቶስ ርቆ እንዳይሄድ ልልህ ፈልጌ ነው። በእርግጥ ወንድምህን የምታውቀው አንተ ነህ” አለችና ተመልሳ ትከሻው ላይ ዘንበል ብላ ማዳመጥ ቀጠለች።

ስለ ምንኩስናም ጽፈልህኝ ነበር። የምንኩስና፣ የገዳም ሕይወት እንዴት የተቀደሰ ሕይወት እንደሆነ ዘርዝረህ አብራርተህልኛል። ጌታም ከዓለምና ከጣጣዋ ርቀን፣ ተገልለን መኖር እንዳለብን አስተምሯል ብለኸኛል። ከላይ እንደጠቀስኩልህ ይህ የምንኩስና ኑሮ በመጀመሪያዎቹ የክርስትና ዓመታት በተለይም በሐዋርያት የተደነገገ ሥርዓት ነው ወይ? ብሎ መጠየቅ ያስፈልጋል። ምንኩስና ወይም የገዳም ሕይወት የተጀመረው በሦስተኛው ከፍለ ዘመን ነበር። በርግጥ በብሉይ ኪዳን ዘመን ብቻቸውን የኖሩ፣ በረሃ ለበረሃ ዕድሜያቸውን ያሳለፉ

ነብያት ነበሩ። በአዲስ ኪዳን መጀመሪያ ላይም የመጥምቁ የሐንስ ምሳሌነት ለዚህ በቂ ማስረጃ ነው። ነገር ግን እንደ ክርስትና ሕይወት እንደ ቅድስና ኑሮ መታየት የጀመረው ከእንጦንስ ወይም ለንቀኒያህ በኋላ ነው። ይህ ግብጻዊ ግለሰብ ቤተ ክርስቲያን ሄዶ የማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 19 ቁጥር 21 ላይ “ፍጹም ለመሆን ከፈለግህ ሄደህ ንብረትህን ሁሉ ሸጠህ ገንዘቡን ለደቦች ሰጥ፤ በሰማይም ሀብት ታገኛለህ” የሚለውን ቃል ሰሞቶ ንብረቱን ሁሉ ሸጦ ወደ በረሐ ገባ። በዚያም ለብዙ ዓመታት ከዓለም ተለይቶ በጸሎትና በምነና እንደኖረ የሕይወት ታሪኩ ይዘረዝራል። ከዚያም እርሱን እያዩ የተማረኩ ግለሰቦች እርሱ ባለበት አካባቢ መኖሪያ እየሠሩ በእርሱ ተምሳሌነት የምንኩስና ሥርዓት መፈጸም ጀምረው ቢዚህ ሁኔታ ምንኩስናና ምነና ተስፋፋ። እኔ በበኩሌ አንድ ሰው ቢመነኩስ ወይ ቢመንን ትክክል ነው አይደለም የሚል ጠንካራ አቋም የለኝም። የአንድ ሰው የግል ውሳኔ ነው። ድንገትም ጥሪው ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ የምንኩስና ወይም የምነና አንደኛው ከራይቴሪያ ከጋብቻ መጠበቅ ነው። ኢየሱስ በማቴዎስ ወንጌል እንዳሰፈረው “ከተሰጠው በስተቀር ይህንን ትምህርት ማንም ሊቀበል አይችልም ምክንያቱም አንዳንዶች ጃንደረባ ሆነው ይወለዳሉ፤ ሌሎች በሰው እጅ ተሰልበው ጃንደረባ ይሆናሉ፤ ደግሞም ለመንግሥተ ሰማይ ሲሉ ራሳቸውን ጃንደረባ የሚያደርጉ አሉ። ይህንን መቀበል የሚችል ይቀበል” ብሏል። እናም ሁሉም እንደተሰጠው ነው። ነገር ግን አንደኛ ጋብቻ እንደ እርኩስ ነገር አድርጎ

- መታየት የለበትም። ጋብቻ እግዚአብሔር ለሰው ልጅ የሰጠው ታላቅ ስጦታ ነው። ሁለተኛ የመነኩሰው ስላላገባ ካገባው ሰው፤ በበረሃ፤ በምነና ያለው በዓለም ካለው ማለትም በሥራ፤ በትምህርት ተጠምዶ እራሱን ለማሻሻል፤ ቤተሰቡን ወገኑን ለመርዳት፤ አገሩን ለማሳደግ ከሚጥረው የተለየ፤ የተሻለ ወይም የበለጠ ቅድስና ተቀዳጅቷል የሚል ትክክል ያልሆነ አስተያየት እንዳይፈጥር አፈራለሁ። እንጦንስ፤ በማቴዎስ ወንጌል ላይ የሰማውን መልዕክት እስከመጨረሻው አጥርቶ ቢሰማ ወይ ቢያነብ ኖሮ ንብረትህን ሁሉ ሽጥ ካለው በኋላ “ከዚያም መጥተህ ተከተለኝ” የሚለውን ክፍል ያገኝ ነበር። ክርስቶስን መከተል ማለት ወደ በረሃ መሄድ ሳይሆን እርሱ እንዳደረገው ወደ ሕዝብ፤ ወደ ተቸገረው፤ ወደ ተራበው፤ ወደ ታመመው፤ ወደ ጠፋው፤ ወደ ንጢአተኛው፤ ወደ ተናቀው መሄድ ማለት ይመስለኛል። ይህንን ትዕዛዝ እንዴት መፈጸም እንደሚቻል የመጀመሪያው የክርስቲያን ንብረት ያደርግ የነበረውን በሐዋርያት ሥራ ላይ እናያለን። “ያመኑት ሁሉ በአንድነት ነበሩ ያላቸውንም ሁሉ የጋራ አደረጉ። ሀብታቸውንና ንብረታቸውንም እየሸጡ ለእያንዳንዱ ሰው የሚያስፈልገውን ያህል ይሰጡት ነበር” (የሐዋርያት ሥራ 2፡44)። በአንድነት ነበሩ እንጂ ተለይተው ወደ በረሃ ወይ ገዳም አልገቡም። ለመጨረሻ እንደ ነጥብ ልጩምርልህና ወደ ሌላ ሃሳብ አልፋለሁኝ። ይህም ሃሳብ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ መስቀሉ ከመሄዱ በፊት ስለ ደቀ መዛሙርቱ (ስለ ተከታዮቹ) የጸለየው ጸሎት ነው።

ሙሉ ጸሎቱን ማንበብ ከፈለክ የሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 17 ላይ ታገኘዋለህ። ለአሁን ልጠቅሳለሁ የፈለኩት ከፍል ግን ከቁጥር 15 ጀምሮ ያለውን ነው። “የምለምንህ ከከፉ እንድትጠብቃቸው ነው እንጂ ከዓለም እንድታወጣቸው አይደለም እንተ ወደ ዓለም እንደላሽኝ እኔም ወደ ዓለም ልኬአቸዋለሁ” ይላል። እንደዚሁም ምዕራፍ 16፡33 ላይ “በኔ ሰላም እንዲኖራችሁ ይህንን ነግሬአችኋለሁ። በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ፤ ነገር ግን አይዟችሁ እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ” ብሎናል። ክርስቲያኖች ወደ ዓለም ሁሉ እንዲሄዱ ነው ክርስቶስ የሚያዘው። ከሁሉ በላይ ደግሞ የምቸገርበት ነገር ቢኖር፤ ከምሰማው፤ ካነበብኩት፤ ከሚነገረው፤ ለፉንሽኑ በግለሰቦቹ ላይ ነው። የነሱን ጽድቅነት ማድነቅ ይመጣል። ለነገሩ ጽድቅ በሥራ እንደማይገኝ መጽሐፍ ቅዱስ በማያሻማ ሁኔታ ይገልጻል። የሰው ልጅ የሚጸድቅበት ብቸኛ መንገድ የክርስቶስ መሥዋዕት ብቻ ነው። “ነገር ግን በምሕረቱ ባለጠጋ የሆነ እግዚአብሔር ለእኛ ካለው ከታላቅ ፍቅሩ የተነሳ በበደላችን ሙታን ሆነን ሳለ፤ በክርስቶስ ሕያዋን አደረገን፤ የዳናችሁት በጸጋ ነው በእምነት በጸጋው ድናችኋልና ይህም የእግዚአብሔር ስጦታ ነው እንጂ ከእኛንተ አይደለም፤ ማንም እንዳይመካ በሥራ አይደለም” (ኤፌሶን 2፡4-9)። ነቡዩ ኢሳያስ በብሉይ ኪዳን እንዳለው ነው ‘ጽድቃችን እንደ መርገም ጨርቅ ነው’።

“ብዙ ታነባለህ ማለት ነው። አይ ላይክ ዛፉ” አላቸው ዓይኖቿ የማድነቅ ብልጭታ እያፈነጠቁ።

“አዎ ድርም ጀምሮ መጽሐፍ በማንበብ ነው ያደኩት። ማንበብን የመሰለ ትልቅ ነገር የለም። አሁን ቀን ወጣልኝና መኪና ገዛሁ እንጂ፤ በፊት በትራንስፖርት ስመላለስ ያንን ሁሉ ሰዓት በቃ ማንበብ ነበር ሥራዬ” አላት የኩራት መንፈስ አየኮረኮረው። ስለ እንባቢነቱ ሳይሆን ጸባዩን አብረኸት ስለወደደችለት።

ይህንኑ ሃሳብ ይዘው መወያየት ቀጠሉ። አብረኸት ከተደገፈችበት ትከሻው ቀና ብላ እንደሚያዳምጣት ለማረጋገጥ ዓይን ዓይኑን አያየችው “የቅዱሳን አማላጅነትም እኮ እንደዚሁ ዓይናችንን ከክርስቶስ ላይ አንስተን በሰዎች ላይ ተገቢ ያልሆነ ትኩረት ስለምንሰጥ ነው ኢክርስቲያናዊ የሚያደርገው። በነገራችን ላይ በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን የእግዚአብሔር አገልጋዮች ካረፉ በኋላ ለነርሱ ጸሎት ሲደረግ በፍጹም አናይም። እንግዲህ ታላላቅ ነቢያትን እንውሰድ፤ ኖሳ አለ፤ አብራሃም አለ፤ ሙሴ አለ፤ ከዚያም እንደነ ኤሊያስና ኤልሳ ያሉ እግዚአብሔር በድንቅ የተጠቀመባቸው ታላላቅ ነቢያት አሉ። እነርሱ ከዚህ ዓለም ካለፉ በኋላ የእስራኤል ሕዝብ ወደ እነርሱ ጸሎት አላቀረቡም” አለችና ጀመረች። “እርግጥ ነው በሕይወት እያሉ ወደ እነርሱ ሄደው ችግራቸውንም ሆነ ጥያቄያቸውን ያቀርባሉ። ይህም ደግሞ አሁን በሕይወት ያሉ እግዚአብሔር ጠርቷቸው የሚያገለግሉት ጋር ሄዶ እንደዚሁም ከክርስቲያን ወንድምም ሆነ እህት ጋር በመሄድ ምክርም፤ ጸሎትም፤ እርዳታም መጠየቅ ተገቢ እንደሆነ እናምናለን። እነርሱም በሥፍራቸው ባሉበት በአገልግሎታቸው የሚተጉት ለዚሁ ነው። ከሞቱ በኋላ ግን አገልግሎታቸው ያበቃል” ብላ አቆመች።

ተሻለ ከአብረኸት ተቀብሎ “ልክ ነሽ። እንደኛ እነዚህ ታላላቅ የእግዚአብሔር ሰዎች የምንላቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥም ሆነ ከዚያ ውጪ ታሪካቸው የሚነገርላቸው እንደኛው ሰዎች ናቸው፤ እንደኛው ከእግዚአብሔር አምላክ ምሕረትን የተቀበሉ ናቸው። የእርሱ ፍቅር ስላሸነፉባቸው እንደዚሁም እርሱ ለአገልግሎት ስለለያቸው የክርስቶስን ልጆች በእርሱ ራስነትና በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ሙላት እንዲያመጡ የሚያገለግሉ የእግዚአብሔር ‘ባሪያዎች’ ወይም ተገዢዎች ናቸው። ክርስቶስ ይህንን ለደቀ መዛሙርቱ በተለያዩ መንገድ አስተምሯቸዋል። ከሁሉ ልቤን የሚነካኝ በስቅለቱ ዋዜማ ሐሙስ ዕለት ተነስቶ ሽርጡን አገርዶ የደቀ መዛሙርቱን አግር ያጠበው ነው። ምን ዓይነት አገልግሎት እንደሚጠበቅባቸውና ከሚያገለግሉት ሕዝብ ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት ምን እንደሚመስል ሊያስረዳቸው ፈልጎ ይመስለኛል”።

“ትከክል ብለሃል ተሹ። የዳውሎስን አግልግሎት ስትመለከት ለምሳሌ፤ ትኩረቱ እርሱ ላይ ሳይሆን ክርስቶስ ላይ ብቻ እንዲሆን ለሚጽፍላቸው ክርስቲያኖች ያስጠነቀቅ እና ያስተምር ነበር። ውሰድ ለምሳሌ ለመጀመሪያ ጊዜ ለቆርንቶስ ቤተ ክርስቲያን ሲጽፍ በመካከላቸው ልዩነትና ሽኩቻ ተከስቶ ስለነበር፤ እኔ የአድሎስ ነኝ እኔ የዳውሎስ ነኝ እንደሚባባሉ መረጃ ደርሶት “ለመሆኑ አድሎስ ምንድነው? ዳውሎስስ ምንድነው? ጌታ ለእያንዳንዳቸው በሰጣቸው መጠን የሚሠሩ አገልጋዮች ናቸው” አላቸው። ቅዱሳን ናቸው እየተባለ የሚጸለይላቸውም ሆነ የሚዘክርላቸው የተለየ ጽድቅ እንዳገኙ ተደርጎ ከሰው በላይ ስታተስ ስለሚሰጣቸው እኮ ነው። የእግዚአብሔር ጸጋ፤ የመንፈስ ቅዱስ

ሰጦታ ነው እንጂ እነርሱ በራሳቸው ልዩ ፍጡራን ሆነው አይደሉም። 2ኛ ቆሮንቶስ 4ይ ዳውሎስ ይህንን ቁልጭ አድርጎ አስቀምጦታል። 'ነገር ግን ይህ እጅግ ታላቅ ጎይል ከእግዚአብሔር እንጂ ከእኛ አለመሆኑን ለማሳየት ይህ የከበረ ነገር በሸክላ ዕቃ ውስጥ አለን ይላል። ማንም ቢሆን የተለየ ስታተስ የለውም። ሁሉም የሸክላ ዕቃ ነው፤ ሁሉም በእግዚአብሔር ጸጋ ከጎጢአት፣ ከዓለም፣ ከጨለማ ተጠርቶ የመጣ ነው። በብሉይ ኪዳን ያሉትም እንደዚሁ። ሙሴ ነፍስ ገዳይ ነበር፤ አብራሃም ውሽታም ነው፤ ዳዊት አመንዝራ፤ ሰላሞን እንደዚሁ፤ ዴፕሮስ ከሃዲ፤ ዳውሎስም ቢሆን ነፍስ ገዳይ፤ አሳዳጅ የነበረ ነው። እግዚአብሔር ሰውን ሲመርጥ መልካም ባሕርይ አለው ብሎ አይደለም። የሰው ልጅ በራሱ ወይ በሌላ ሰው መመካት በጣም ይወዳል። ስለዚህ አግልግሎትም ሆነ ደገንነት ከራሳችን እንዳልሆነ አዲገባን እግዚአብሔር የዓለምን ምናምንቴዎች መረጠ። ከአይሁድ መካከል አዋቂዎችን፣ አስተማሪዎችን፣ የቤተ መቅደስ አገልጋዮችን አልመረጠም። ቢጠራ ዓሣ አጥማጅ፣ ቢመለምል ቀራጭ፣ ሄዶ ተቀምጦ ቢበላ ከጎጢአተኞች፣ ከሴተኛ አዳሪዎች ጋር። ዳውሎስ እንዳለው ነው 'ወንድሞች ሆይ! በተጠራችሁ ጊዜ ምን እንደነበራችሁ አስኪ አስቡ። በሰው መስፈርት ከእናንተ ብዙዎቻችሁ ዐዋቂዎች አልነበራችሁም፤ ብዙዎቻችሁም ጎያላን አልነበራችሁም፤ ብዙዎቻችሁም ከትልቅ ቤተሰብ አልተወለዳችሁም። ነገር ግን እግዚአብሔር ጥበበኞችን ያሳፍር ዘንድ የዓለምን ሞኝ ነገር መረጠ፤ እግዚአብሔር ብርቱዎችን ያሳፍር ዘንድ የዓለምን ደካማ ነገር መረጠ። እግዚአብሔር የተከበረውን እንደሌለ ለማድረግ በዚህ ዓለም ዝቅ ያለውንና የተናቀውን ነገር፤

በታም ያልተሰጠውን ነገር መረጠ፤ ይኸውም ማንም በእርሱ ፊት እንዳይመካ ነው። በከርስቶስ ኢየሱስ ለመሆን የበቃችሁት ከእርሱ የተነሳ ነው። እርሱ ከእግዚአብሔር ዘንድ ጥበባችን፣ ጽድቃችንና ቅድስናችን ቢዛችንም ሆኖአል። እንግዲህ እንዲህ ተብሎ እንደተጻፈ ነው 'የሚመካ በጌታ ይመካ'።

"እዎ ልክ ነሽ" አለ ተሻለ ዓይኖቹ እሩቅ እየተመለከቱ። "ልክ ነሽ። ቅዱሳን የሚለው ቃልም መሠረተ ትርጉሙን አጥቷል። ቅዱስ በእብራይስጡ 'ኪዳሽ' ከሚለው ቃል የመጣ ሲሆን ትርጉሙም የተለየ ማለት ነው። ዛሬ ቅዱስ የሚለውን ቃል ስንሰማ በጣም የተለየ ግብር የፈጸመ፤ በሰዎች የተመሰከረለት፤ ሰዕል ካለው በራሱ ዙሪያ ጨረረ ያለው ይህን ተአምር የሠራ ወዘተ አድርገን ነው የምወስደው። መልካም ሥራ ቢሠራም ሆነ ተአምራት ቢያደርግ እንዳልሸው የእግዚአብሔር ጸጋና ሰጦታ ነው እንጂ ከራሱ አይደለም። ይህንንም እግዚአብሔር ሰጥቶት ቢያደርግ፣ ቢያከናውን፣ የታመመ ቢፈውስ፣ ደንቆሮው ቢለማ፣ ድዳው ቢናገር፣ የሞተውም ቢነሳ እንኳን ይህ ሁሉ የሆነው እግዚአብሔር እንዲታይ፣ እንዲታወቅ፣ እንዲመሰገን፣ እንዲሞግስ ነው እንጂ ግለሰቡ እንዲታይ ፈጽሞ አይደለም። በሰው ልጅ ላይ ያለው የእግዚአብሔር ብርሃን ሰውየውን ወይም ሴትየዋን ፈጽሞ ካልሸፈነና ካላደበዘዘ ብርሃኑ በሙላት ገና አልተገለጠም ማለት ነው። ለነገሩ በእኛም ቸርች ይህ ነገር ይከሰታል። ከእግዚአብሔር በረከት ይልቅ የሰው ስምና ኤክስፒሪየንስ እየየን የምንሄድ ብዙዎች ነን" አለና ለዳውሎስ ያዘጋጀው ደብዳቤ ላይ የሚጨምረውን ሃሳብ በውስጡ አስተካከሎ አስቀመጠ።

“ተሹዬ አልመሸም? ልሂድ” አለች አብረኸት ድካም በተሞላው ድምጽ። “ነገ በጥዋት እንተም እኔም ሥራ ገቢዎች ነን። በዚያ ላይ ረዥም መንገድ እነዳለሁ”።

“ሰንት ሰዓት ሆኗል? ጆረ በለው! እኔ የምለው የሆነ ማግኔት ይዘሽ ትዘሪያለሽ እንዴ? ካንቺ ጋር ስሆን ሰዓቴ በጣም ትፈጥናለች” አለ ተሻለ ከአልጋው እየተነሳ።

“ሞዛዛ። ባይሆን ናፍቆትሽ ሊጀምረኝ ነው ብትል ያምርብሃል” አለች በርሳዋን እያነሳች።

ተሻለ አብረኸትን ሽንቶ ሲመለስ ምንም ቢደከመው በውስጡ የሚመለለሰው ሃሳብ ሳይጠፋበት ደብዳቤው ላይ ለማስፈር ጠረፎዛው ጋር ተቀመጠ። የጠረፎዛውን መብራት አበራና እስከሪቢቶውን እንስቶ መጻፍ ጀመረ።

ዳውሎስ፤ ቅዱስ ወይም ቅዱሳን የሚለውን ቃል በሚገባ ማጤን ያስፈልጋል። ቃሉ የተለየ ከሚለው የእብራይስጥ ‘ካዴሽ’ ይተረጎማል። ሐዋርያው ዳውሎስ የቤተ ክርስቲያን ምዕመናንን ሁሉ በመልዕክቶቹ ቅዱሳን እያለ ይጠራቸዋል። ይህም ማለት በሥራቸው ሳይሆን በእግዚአብሔር ስለተመረጡ፤ በእርሱ ኪዳን ቤተሰብ ስለሆኑ ነው እንጂ። ክርስቲያን የሆነ ሁሉ የሚፈጽመው ሩጫ አለው። አንዳንዱ በማስተማር፤ አንዳንዱ ወንጌልን በመስበክ፤ ሌላው በማገዝ በመደገፍ፤ ሌላው ደግሞ በማስተዳደር የተሰጠውን ኃላፊነት ይወጣል። በመጨረሻም በጌታ ቀን ሁሉም እንደ ሥራው አከሊልን ይቀበላል። ዳውሎስ ለጢሞቴዎስ ሲጽፈለት በሁለተኛው መልዕክቱ

“እኔ እንደ መጠጥ ቁርባን መሥዋዕት ለመፍሰስ ተቃርቤአለሁ። ተለይቼ የምሄድበት ጊዜ ደርሷል። መልካሙን ገድል ተጋድያለሁ፤ ሩጫዬንም ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትን ጠብቄያለሁ። ወደ ፊት የጽድቅ አከሊል ተዘጋጅቶልኛል፤ ይህም ጸድቅ ፈራጅ የሆነው ጌታ በዚያ ቀን ለእኔ ይሰጠኛል፤ ደግሞም ለእኔ ብቻ ሳይሆን የእርሱን መግለጥ ለናፈቁ ሁሉ” ይለዋል። ዳውሎስ ከዚህ ዓለም ተሰይፎ በሞት ሲለይ የተሰጠውን አገልግሎት እንደ ፈጸመ ‘ሩጫዬን ጨርሻለሁ’ በማለት ይደመድማል። አገልግሎቱ በሕይወት እያለ እንጂ ከዚህ ዓለም ከተለየ በኋላ አይደለም። ባይሆን ኖሮ፤ ዳውሎስ የጢሞቴዎስ የመንፈስ አባት ነበረና፤ ‘እንግዲህ መሄጃዬ ተቃረበ፤ ከአንተ በሥጋ የምለይበት ጊዜ ቢደርስም፤ የምድር የአገልግሎት ሩጫዬ ቢያበቃም፤ በመንፈስ ከክርስቶስ ጋር ሆኜ በጸሎት እረዳሃለሁ’ ባለው ነበር።

ወደ ታሪክ ልመልስህና ለቅዱሳን መጸለይ ወይም በአማልጅነታቸው መጠቀም የተጀመረው እንዴት እንደሆነ እንመልከት። እንዲዚህ ዓይነት ሥርዓት ከክርስቶስ ሞትና ትንሳኤ 200 ወይም 300 መቶ ዓመት በኋላ ነው የተጀመረው። በክርስቲያኖች ላይ አስከፊ ሰደትና መከራ በተነሳ ጊዜ አስቃቂ በሆነ ሁኔታ የክርስትና እምነት ተከታዮች መስዋዕት መሆን፤ መገደል ጀመሩ። የነዚህን ሰማዕታት (martyrs) ታሪክ ለመጠበቅና ሞታቸውን ለማስታወስ እንዲረዳ ክርስቲያኖች የሞቱበትን ዕለት ማክበር ጀመሩ። እንዲያውም ይህንን ቀን እንደ ሙት ቀን

ሳይሆን በገነት በመንፈሳዊ ሥፍራ መወለድ ስለሆነ እንደተወለዱበት፤ እንደ ልደታቸው ቀን እድርገው ያከብሩ ነበር። ይህ የመታሰቢያ ሥርዓት ሲጀመር ለነርሱ ምንም ዓይነት የአማላጅነት ጸሎት አይደረገም፤ አይቀርብም ነበር። ምዕመናን በመቃብራቸው ሥፍራ ሲሰበሰቡ የነዚህን ሰማዕታት ታሪክ ማወደስ እና ማስታወስ ብቻ ነበር። በኋላም በክርስትና ላይ የነበረው ስደት ሲቀዘቅዝ በተቀበሩበት ሥፍራ ላይ ቤተ ክርስቲያን እየተሠራ በሰማቸው መለየም ተጀመረ። የመጀመሪያው የክርስቲያን ሰማዕት ዲያቆኑ አስጢፋኖስ ነው። ከአሥር ዓመታት ገደማ በኋላ ከ12ቱ ደቀ መዛሙርት መካከል ያዕቆብን ንጉሥ ሄሮድስ አስገደለው። እንግዲህ ከዚህ ዘመን (40 ዓም ገደማ) ጀምሮ ፖሊካርፕ የተሰኘ ዳዳስ እስከሞተበት እስከ 160 ዓም ገደማ ስለ ሞቱት ወይም ስለተገደሉት አማኞች በመሞታቸው ወይም በመለዋዕታቸው ምክንያት የሚደረግ ምንም ዓይነት የማስታወሻ ወይም የውደሳ ሥርዓት አልነበረም። እየህ ዳውሎስ የስህተት ትምህርት ወይም አንዳንድ ባህል እና ልማዶች ቀስ እያሉ ነው የሚመሰረቱት። ብዙውን ጊዜ ደግሞ እነዚህ ሥርዓቶች ወይም ባህሎች ትክክለኛውና እውነተኛው ከሆነው መንገድ ያስወጣሉ።

ክርስቶስ እየተዘዋወረ ባስተማረበት ጊዜ አይሁዶች እርሱን ሊቀበሉት ያልቻሉበት፤ እውነቱን የሸፈነባቸው ግርዶሽ በተለይ ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን አሻፈረኝ ያሉበት ምክንያት በተለያዩ የአፈ ታሪክና ሰው ሰራሽ ባህልና ልማድ

ላይ እምነታቸውን ስላደረጉ ነበር። አንድ ጊዜ እንደዚሁ እንደለመዱት ሲቃወሙት እንዲህ ብሎ አላቸው “ኢሳያስ ስለ እናንተ፤ ስለ ግብዞች በትክክል ተንብዮአል፤ እንዲህ ተብሎ ተጽፏልና፤ ‘ይህ ሕዝብ በከንፈሩ ያመልከኛል ልቡ ግን ከእኔ የራቀ ነው፤ በከንቱ ያመልከኛል ትምህርታቸውም ሰው ሠራሽ ሥርዓት ብቻ ነው። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትታችሁ የሰዎችን ወግና ሥርዓት ትጠብቃላችሁ” (ማርቆስ 7፡6-8)።

እስኪ በጻፍክልኝ ደብዳቤ ላይ ከተጠቀስኳቸው ነጥቦች ልነሳና አንድ አንድ መልስ ለመስጠት ልሞክር።

- ለቅዱሳን የምናቀርበው ጸሎት ለእግዚአብሔር እንደምናቀርበው የአምልኮ ጸሎት ሳይሆን የምልጃ የጥያቄ ጸሎት፤ ጌታን እንዲለምኑልን ጥያቄ ነው። በምድር ላይ እያሉ እንደምንጠይቃቸው፤ ቅዱሳን እርስ በርሳቸው አንዱ ለአንዱ እንዲጸልይ የመጽሐፍ ቅዱስ ሃሳብ ስለሚያዝ ነው። ዛሬ ቅዱሳን በሥጋ ከእኛ ይለዩ እንጂ በጌታ ፊት ሕያዋን ሆነው በፊቱ ዘውትር ይገኛሉ።

እርግጥ ነው በክርስቶስ ቤተሰብ ውስጥ ያለን እንዳልከው እርስ በርሳችን እንድንጸልይ ይገባል። ክርስቶስ ሁለት ሆናችሁ ባላችሁበት እኔ በዛ እገኛለሁ ብሎናል። እንደዚሁም ‘ከመካከላችሁ የታመመ ቢኖር ወደ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ይሂድ፤ እነርሱም

ዘይት ቀብተው ይጸልዩለት እርሱም ከሕመሙ ይፈወሳል ኃጢአት ካለበትም ይሰረይለታል ይላል' መጽሐፍ ቅዱስ። ነገር ግን በሕይወት ላለን ቅዱሳን ነው እንጂ ሩጫቸውን ጨርሰው ከኛ በሞት የተለዩትን አይመለከትም።

በሁለተኛ ደረጃ ጸሎት አንድ አይነት ነው ። ጸሎት ለእግዚአብሔር ብቻ የሚቀርብ ነው። በተለይ ለመንፈሳዊ ሕይወታችን ለሚያስፈልግን ነገር ሁሉ ጸሎታችንን ለእግዚአብሔር ብቻ ልናቀርብ ይገባል ። ጸሎት ለእግዚአብሔር ከምናቀርበው የእምነት ሥርዓት አንደኛው አንደሆነ አሰብ። ኢየሱስ እንዴት እንደምንጸልይ ሲያስተምረን “አባታችን ሆይ” ብላችሁ ጸልዩ ነው ያለን።

- በዮሐንስ ራእይ ምዕራፍ 5፥8 ላይ “መጽሐፉን በወሰደ ጊዜ አራቱ ሕያዋን ፍጡራን፤ ሃያ አራቱ ሽማግሌዎችም በበጉ ፊት በግምባራቸው ተደፉ፤ እያንዳንዳቸውም የቅዱሳን ጸሎት የሆኑትን በገናና ዕጣን የሞላበትን የወርቅ ሙዳይ ይዘው ነበር” ይላል። እንደዚሁም በምዕራፍ 8፥3 ላይ “ሌላም መልአክ የወርቅ ጥና ይዞ መጣና በመሠዊያው አጠገብ ቆመ፤ እርሱም በዙፋኑ ፊት ባለው የወርቅ መሠዊያ ላይ የቅዱሳን ጸሎት ሁሉ ጋር እንዲያቀርበው ብዙ ዕጣን ሰጠው” ይላል። በነዚህ ሁለት ምንባቦች ሃያ አራቱ ሽማግሌዎች በጌታ ፊት ያሉትን ቅዱሳን ያመለክታል፤ እንደዚሁም

መልአከቶች የቅዱሳንን ጸሎት ይዘው በእግዚአብሔር ፊት እንደሚያቀርቡ ያሳየናል።

በመጀመሪያ ደረጃ የዮሐንስ ራእይ ሲምባሊክ የሆነ መጽሐፍ ነው። ሁሉም ነገር በቀጥታ የሚተረጎም አይደለም። ቢሆንም እነዚህ 24 ሽማግሌዎች በሰማይ በጌታ ፊት ያሉ ቅዱሳን ናቸው ብለን እንውሰድ። ቃሉ በግልጽ እንደሚናገረው የቅዱሳንን ጸሎት ይዘው በእግዚአብሔር ፊት ቀረቡ። ይህ የቅዱሳን ጸሎት ግን በቀጥታ ለሽማግሌዎቹ የቀረበ ይሁን ለእግዚአብሔር የቀረበ ይሁን በግልጽ አያስታውቅም። ለእግዚአብሔር የተጸለየውን ጸሎት ነው ይዘው የቀረቡት ብለን ለመድፈር አንችላለን። በሌላ በኩል ይህንን ክፍል በቀጥታ ትርጉም ከተከተልን ደግሞ በእግዚአብሔር ፊት የአማኞችን ጸሎት የሚያቀርቡት 24 ሽማግሌዎች ብቻ ናቸው ልንል ነው። በዓለማችን ደግሞ ከ24 የሚበልጡ ቅዱሳን አማላጅ ተብለው የሚካተቱ አሉ።

- በያዕቆብ ምዕራፍ 5፥16 “የጻድቅ ሰው ጸሎት ኀይል አለው፤ ታላቅ ነገርም ያደርጋል” ይለናል።

ይህንን ሃሳብ ቀደም ሲል አንዳልኩህ ቅዱስ ወይም ጻድቅ የሚለው ቃል ትርጉሙ ይወስነዋል። በክርስቶስ አምኖ የእግዚአብሔርን ልጅነት የተቀበለ ሁሉ ቅዱስ ነው። ለእግዚአብሔር፤ በእግዚአብሔር የተለየ ሕዝብ ማለት ነው። ለምሳሌ ኦሥራኤል (የኦሥራኤል ሕዝብ) የእግዚአብሔር ቅዱስ ሕዝብ ተብሎ ይጠራል።

በሥራቸው ሁልጊዜም መልካም ባይሆኑም በእግዚአብሔር ስለተመረጡ ብቻ ግን ቅዱስ ሊባሉ በቁ። የእግዚአብሔር ቃል በፍጹም ደግሞ 2፡9 ላይ እንደሚለው ነው “እናንተ ግን ከጨለማ ወደ አስደናቂ ብርሃኑ የጠራችሁን የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ እንድታውጁ፤ የተመረጠ ትውልድ፤ የንጉሥ ካህናት፤ ቅዱስ ሕዝብ፤ እግዚአብሔር ለራሱ የለያችሁ ሕዝብ ናችሁ”።

ስለ ጽድቅም እንነጋገር ብትል የዳውሎስን መልዕክቶች በተለይ ወደ ሮሜ ሰዎች የጻፈውን ብታነብ በሚገባ ትንክብር በየሆነው። “እንግዲህ በእምነት ስለጸደቅን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም አለን”። ይህንን ሁሉ ከግንዛቤ በማስገባት የቅዱሳን/የጸድቃን ጸሎት ማለት የክርስቶስ ተከታዮች/የክርስቲያኖች ጸሎት ኃይል አለው ማለቱ ነው።

- እግዚአብሔር ኢየሱስን ወዳጆቹ ስለፈጸሙበት በደል እንዲጸልይላቸው አዘታል። እንደዚሁም አብራሃም ስለ ሎጥ ማልደል።

አሁንም እንደገና ኢየሱስ በሕይወት እያለ ነው እንጂ ዛሬ እየብከ ከብዙ ሺህ ዓመት በኋላ እኛ ወደ እርሱ እንድንጸልይ አያመለክትም። በዚያ ላይ ይህ በአንድ ወቅት (instance) የሆነ ነገር ነው። የአብራሃምም ሁኔታ እንደዚሁ። የኢየሱስ ጓደኞች ኢየሱስ ጋር

እንዲሄዱ እግዚአብሔር ያዘዛቸው በእግዚአብሔር ፊት እርሱን (ኢየሱስን) እንደበደሉ እንዲገነዘቡ ነው።

አሥራኤላውያን ይህንን ተከትለው እነዚህ ቅዱሳን ከሞቱ በኋላ ለአብራሃም ሆነ ለኢየሱስ የምልጃ ጸሎት አላቀረቡም። በሥርዓታቸውም ሆነ በብሉይ ኪዳን ውስጥ እንዲህ ዓይነት ነገር የለም።

- በብሉይ ኪዳን በጦቢት መጽሐፍ ምዕራፍ 12 ከቁጥር 12 እስከ 15 “የዚያን ጊዜ ግን ምራትህ ሣራና አንተ በጸለያችሁ ጊዜ የልመናችሁን ነገር ወደ እግዚአብሔር አደረሱሁ፤ አንተም ሬሣ በቀበርህ ጊዜ እኔ ከአንተ ጋር ነበርኩ.... የቅዱሳን ጸሎት ከሚያሳርጉ ወደ ከበረ ወደ ገነነ ወደ እግዚአብሔር ጌትነትም ከሚያገቡ ከከበሩ ከገ አለቆች አንዱ አለቃ እኔ ሩፋኤል ነኝ” በማለት መላዕክት ጸሎታችንን በእግዚአብሔር እንደሚያቀርቡ በግልጽ ያሳያል።

የጦቢት መጽሐፍ እንደምታውቀው ሁለተኛ ቀኖና ወይም አፖክሪፉ ተብለው ከሚካተቱት ውስጥ ነው ። የሆነ ሆኖ፤ ይህ ከፍል ጦቢት ጸሎቱን ለሩፋኤል ለማቅረብ ማስረጃ ሊሆንን አይችልም። ይህ ከፍል ሊያሳየን የሚችለው ነገር ቢኖር ለእግዚአብሔር በቀጥታ የተደረጉ ጸሎቶችን፤ የእግዚአብሔር አግልጋዮች እንደመሆናቸው መጠን፤ መላእክቶች ወደ እርሱ እንደሚያቀርቡ ብቻ ነው።

- ታላላቅ የእግዚአብሔር አግልጋዮች ከሞቱ በኋላ ተአምራት እንደሚሰሩ ከመጽሐፍ ቅዱስ እናገኛለን። ለምሳሌ በ12 ነገሥት ምዕራፍ 13 ቁ 20 ላይ የሞተውን ሰው ሊቀበሩ ሲሉ ጠላት መቶባቸው ፊሳውን በነቢዩ ኤልሳዕ መቃብር ውስጥ ቢጥሉት፤ ፊሳው የነብዩን አፅም እንደነካ ከሞት እንደተነሳ ተዘግቧል።

እርግጥ ነው በዚህ የምንባብ ክፍል ውስጥ ይህ ታሪክ ተዘግቦ እናገኘዋለን። ነገር ግን ደጋግሜ እንደገለጽኩልህ አይሁዶች በዚህ ክስተት ላይ ተመሥርተው የቅዱሳንን አጽም እየሰበሰቡ በቤተ መቅደስ ውስጥም ሆነ በየምኩራባቸው አላኖሩም። እንደገናም ለፈውስም ሆነ ለሌላ መንፈሳዊ ሥርዓቶች የቅዱሳንን አጽም ሲጠቀሙበት በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ውስጥ አናገኝም።

- በማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 15 ደግሞ አንዲት የከነዓን ሴት ልጇ እንዲፈወስላት ስትጠይቀው መልስ ሳይሰጣት ሲቀር ደቀ መዛሙርቶቹ ስለ እርሷ እንደማለዱና ልጇም እንደተፈወሰ እናያለን።

ቀደም ብዬ እንደጻፍኩልህ ደቀ መዛሙርቱ በሕይወት እያሉ ያደረጉት ነገር ነው። ቅድም እንደተባባልነው ደቀ መዛሙር የሆነ ሁሉ ያለበት ኃላፊነት ነው። ሰውን ወደ ክርስቶስ ማቅረብ የሁላችንም ኃላፊነት ነው። ይህንን ምሳሌ ከዚህ ክፍል

እንማራለን። በነገራችን ላይ ደቀ መዛሙርቱ በተለያዩ ሥፍራና አጋጣሚ በአንፃሩ ሰዎች ወደ ጌታ እንዳይቀርቡ ያከላከሉበት ምንባብም አለ። ጌታም ገስጿቸዋል። ለምሳሌ ማርቆስ ም 10፣13።

እኔ ደግሞ ልጠይቅህ እስኪ።

- ቅዱሳን ያማልዳሉ ከተባለ እነዚህን ቅዱሳን የሚለይ ወይ ቅዱሳን ለመሆናቸው የሚወስን ማን ነው?
- እንግዲህ ከክርስቶስ ዘመን አንስቶ እስከ አሁን ድረስ መቼም ብዙ ቅዱሳን አልፈዋል። ለነዚህ ሁሉ ቅዱሳን የምልጃ ጸሎት ማድረግ ይቻላል ወይስ አሁን ለሚታወቁት ወይም በቤተ ክርስቲያን ለተወሰኑት ብቻ ነው?

አሁን ለምሳሌ በሃገራችን የተወሰኑ ቅዱሳን አሉ። 12ቱ ሐዋርያት፣ ዳውሎስ፣ አቡነ ተክለ ሃይማኖት፣ አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ፣ አቡነ አረጋዊ፣ ቅዱስ ጊዮርጊስ፣ አቡነ ዴጥሮስ ወዘተ። ከነዚህ ውጪ ሌሎችም ሊኖሩ ይችላሉ ወይም አሉ? ለአቡነ ቴዎፍሎስም የምልጃ ጸሎት ይቀርባል? (በቅርብ ታሪካቸውን የምናውቅ ስለሆነ ነው) እንደገናም አሁን ባለንበት ትውልድ ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩ ቅዱሳን ይኖሩ ይሆን?

- ሰው ቅዱስ ለመባል የሚያበቃው ሥራው ነው ወይስ እምነቱ?
- አሁን የምልጃ ጸሎት የሚቀርብላቸው ቅዱሳን መቼም ፍጡራን ናቸው። ስለዚህም ውስን ናቸው። በቦታ ይወሰናሉ፤ በእውቀት ይወሰናሉ፤ በፈቃድ ይወሰናሉ። በዚህ የምንስማማ ከሆነ እንዴት በውስን ባሕርያቸው የልመና አቅራቢዎችን ጸሎት በአንድ ጊዜ (temporal) በሁሉም ሥፍራ (spacial) መስማትና ማስተናገድ ይችላሉ። ሁሉን አዋቂ፤ ሁሉን ቻይ፤ በሁሉ ቦታ ነዋሪ እግዚአብሔር ብቻ አይደለምን?
- ሐዋርያው ዳውሎስ አማኞች ለእርሱ፤ ለአገልግሎቱ፤ ወንጌልን በሰልጣን እንዲሰብክ፤ ለጥበቃው፤ እንዲጸልዩለት በተደጋጋሚ ይጠይቅ ነበር። ከላይ ባመጣነው ሎጂክ እኛም አሁን ለነርሱ መጸለይ አለብን ማለት ነው?

ሰዓቱን ስልኩ ላይ ተመለከተ። “ኧረ በለው ! ሊነጋ አይደለም እንዴ?” ብሎ መብራቱን አጠፋና ወደ አልጋው ገባ። ከሌሊቱ ዘጠኝ ሰዓት ይላል።

በነጋታው ከሥራ እንደተመለሰ፤ እንደተለመደው ገላውን ታጠባና አብረኸት ሠርታ ያስቀመጠችለትን ፍርፍር አጣጥሞ ጨረሰ። ከአብረኸት ጋር ከተዋወቁ ወዲህ ማከዶናልድ ቡና ሊገዛ እንጂ ከቢግማክ ጋር የነበረውን የዲፕሎማቲክ ግንኙነት አቋርጧል። አብረኸት ባለሙያ ነች። ከፍቅር ጋር ቀምማ

ስለምትሠራው ነው መሰል ዉሃና በርበሬ እንኳን በጥብጣ ብትሰጠው ይጣፍጠዋል። ትላንትና ብዙም ስላልተኛ፤ አሁን ደግሞ ከሥራ መልስ ስለደከመው እንዲያነቃው ብሎ ከማከዶናልድ ቡና ሊያመጣ ወጣ። አየሩ ቀዝቀዝ ብሎ ፊቱን ሲመታው ነቃ አለ። ቡናውን ፉት እያለ “የዳውሎስን ደብዳቤ ዛሬ መጨረስ አለብኝ” ብሎ በሃሳቡ እየተነጋገረ ወደቤት ተመለሰ። ጠረጴዛው ላይ የተቀመጠውን የተጀመረውን ደብዳቤ አነሳና ጽሑፉን ቀጠለ። ሁለት ሰዓት ሙሉ ሲጽፍ እንደነበር ያወቀው ስልኩ ሲጮኽ ነበር። አብረኸት ናት።

“ኔይ ተሹ! እንዴት ዋልከ። ሶሪ ሥራ አምሸቼ ገና መግባቴ ነው። ሰላም ዋልከልኝ?”

“ሰላም ዋልኩኝ፤ ሰላም አመሸሁኝ አቢ። አሁን ደግሞ ትላንት ካቆምኩበት የዳውሎስን ደብዳቤ ሳልጨርስ አልተኛም ብዬ ግብግብ ላይ ነኝ አልሻለሁ። አንቺ እንዴት ዋልሽልኝ?”

“ራትህን በላህ የኔ ጌታ? ምን በላህ?”

“አዎ በላሁ የኔ ፍቅር። እንቺን ያኑርልኝ እንጂ። ፍርፍሬን ግጥም አድርጌ ጨረሰኩኝ። እንዲያውም ከመጣፈጡ የተነሳ እጄን ሁሉ ቆርጥሜ ነገ ከሥራ ልሰናብትልሽ ትንሽ ሲቀረኝ ነው ላህኑ ኧረ ይበቃሃል ብሎ ያስተወኝ።

“ኡፍ ጀመረህ እንግዲህ” ከት ብላ እየሳቀች። “በቃችህ ግን?”

“አዎ የኔ እናት። እንቺስ ሥራ በዛ ዛሬ? የሚበላስ ገቢ አደረግሽ ወይስ መልኬ በቃኝ፤ ፎርሜን አጡብቃለሁ፤ ዳይት ላይ ነኝ ነው የምትይኝ?”

“ሞዛዛ። እንዳንታም እጄን ባልቆረጥም በልቻለሁ። ታዲያ ምንም ሳታርፍ ወደ ሌላ ሥራ?”

“አዎ ትላንት ስንነጋር እንዳመሸነው በዝርዝር ለማስረዳት እየታገልኩኝ ነው። እንዲያውም ባለፈው ከእንድሪያስ ተወሽ ያነበብኩት የቤተ ክርስቲያን ታሪክ መጽሐፍ ላይ ብዙ ያገኘኋቸው መረጃዎች ስለነበሩ እነርሱን አካትቼ ከጸሎት ጋር አልከለታለሁ።”

“እሺ የኔ ጌታ። በቃ ሃሳብህን አልሻማ። አእምሮህ እንደተጠመደ ይታወቀኛል። ብዙ ካላመሸህ ደውልልኝ አለዚያ ነገ ከሥራ ቀደም ብዬ ስለምወጣ አይሃለሁ። እሺ ሆይ?”

“እሺ ልቤ ኩላሊቴ ዱለቴ” አላት እየሳቀ። አብረኸት አንድ አንድ ጊዜ ውስጡን በሆነ መነጽር የምታየው ይመስለዋል። በሃሳብ፣ በመንፈስ ያለበትን ሥፍራ ሁል ጊዜ ወይ ፊቱን አይታ ወይ ድምጹን ስምታ በትክክል ትገነዘባለች። አሁንም በደብዳቤው ሊያሠፍር የፈለጋቸው መረጃዎች በሃሳቡ በስልፍ ተደርድረው በብዕሩ በኩል ወረቀቱ ላይ ለመስፈር በተጠንቀቅ እንደቆሙ እንዴት እንዳወቀች እየተደነቀ ፤ ስለፍቅሯ አመስግንዋት፣ ስልኩን ዘግቶ ወደ ጽሑፉ ተመለሰ።

ተሻለ መጽሐፍቶችን እገላብጦ በታሪክ ማኅደር ውስጥ የሠፈረውን ሲቃኝ የቅዱሳን ወይም የጻድቃን ክብር፣ ዝክር ወዘተ፤ የተጀመረው በእምነታቸው ምክንያት ለተሰቃዩ፣ ለተሰዉ አማኞች ብቻ ነበር። እነዚህ ግልሰቦች በደረሰባቸው ስቃይ መከራና ሞት

ምክንያት ከእግዚአብሔር የተለየ ክብር እንደሚያገኙ ቀስ በቀስ በዓላቸውና ዝክራቸው በሚከበርበት ጊዜና ያለፉበት መከራና ሞት በሚነበብበት ጊዜ፤ ስለ ወንጌል፤ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ፤ ስለ ደኅንነት መሰበኩ ቀርቶ ስለነዚህ ግለሰቦች መሰበክ ተጀመረ ። ብዙ ክርስቲያን አማኞችና የቤተ ክርስቲያን አለቆችም (ዳዳሳት) ይህንን ዓይነት ሞት መመኘት ጀመሩ። ለምሳሌ አግናጤዎስ የተባለው የአንጾቂያ ዳዳስ “በነዚህ እንሰቦች ምክንያት ለእግዚአብሔር መሥዋዕት ሆኜ እንድቀርብ ወደ እግዚአብሔር ጸልዩልኝ” እንዳለ ይነገራል። እያለም በእምነት ምክንያት በአሳዳጆች መሰቃየትና መገደል እንደ መስዋዕትነት መቆጠር ተጀመረ። martyrs የሚለው ቃል ትርጉም ምሥከር ከሚለው ሃሳብ መሥዋዕት (sacrifice) ወደሚለው ትርጉም ይወሰድ ሆነ። ከዚህ ጋራ ተያይዞ ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚያደርሱት ምነና፣ ድንግልናና መሥዋዕትነት ናቸው የሚል ትምህርት እና አቋም ተመሠረተ። ይህንን ዓይነት አቋምና ትምህርት ከወሰዱትና ካስተማሩት የቤተ ክርስቲያን ባለሥልጣናት መካከል በሦስት ሞቶዎቹ ዓመተ ምህረት መገባደጃ ላይ የነበረው የሚላኑ ዳዳስ አምብሮዝ እና በዚሁ ዘመን አካባቢ የቁስጥንጥንያ ዳዳስ የነበረው ዮሐንስ ከሪሶስቶም ወይም ዮሐንስ አፈወርቅ ናቸው።

አምብሮዝ የድንግልና ሕይወት ከትዳር ሕይወት እጅግ የሚበልጥ ዋጋ እንዳለው የሚያምን እና የሚያስተምር ዳዳስ ነበር። እርሱም፣ አህትና ወንድሙም፣ ሳያገቡ የኖሩ ነበሩ። ድንግልና ከክርስቶስ ጋር በትዳር መኖር ማለት በመሆኑ አስፈላጊ ሕይወት እንደነበረ አጥብቆ ያስተምር ነበር። ከሰበካቸውና ከጻፋቸው መልዕክቶች እንደሚነበው ሦስት ዓይነት ሞት አለ።

የመጀመሪያው ሞት ኅጢአት ነው። የዳውሎስን 'የኃጢአት ደሞዝ' ሞት ነው የሚለውን ጥቅስ በመከተል በኅጢአት መኖር ሞት እንደሆነ እና ይህ ሞት ከእግዚአብሔር ጋር እንደሚያለያይ ሲያስገነዝብ ነው። ሁለተኛው ሞት 'ሚስጥራዊ' ሞት ሲሆን ይህ ለኅጢአት ወይም ለሥጋ / ለዓለም በመሞት ለእግዚአብሔር መኖር ማለት ነው። በመሆኑም መልካምና አስፈላጊ ሞት ነው። ይህ ሞት በጥምቀት ሥርዓት ይገለጻል። ሦስተኛው ሞት ደግሞ ሥጋና መንፈስ የሚለያዩበት ተፈጥሮአዊ ሞት ነው።

ምነናን እና ድንግልነትን አጥብቆ ያስተምር የነበረው አምብሮዝ፤ እነዚህ ሁለቱ የሕይወት ፈለግ ሚስጥራዊ ሞትን የሚያመለክቱ፤ በሕይወት ሳሉ የኅጢአትን ሞት መሞት ማለት ስለሆነ፤ ለተፈጥሮ ሞት የሚያዘጋጁና ለመንግሥተ ሰማይ የሚያበቁ ሥርዓቶች እንደመሆናቸው መጠን ክርስቲያን አማኞች እነዚህን ባሕርያት መከታተል ይገባቸዋል ብሎ አስተምሯል። በተለይ እርሱ ይኖርበት የነበረው ዘመን፤ ንጉሥ ቆንስጣንጢኖስ ከነገሠ በኋላ ኃይለኛው መከራና ስቃይ በበረደበት ጊዜ ስለነበር፤ በየጊዜው ይሰወ የነበሩ ክርስቲያኖች ባለመኖራቸው እና በሕይወት ያሉት ክርስቲያኖች እንዴት በዕለት ኑሮአቸው መስዋዕትነት መክፈል እንደሚገባቸው እና በምነናን እና በድንግልና (እንደ እርሱ) የሚኖሩት ሰማዕታት (ሕይወታቸው በስቃይና በመስዋዕትነት ባታልፍም) በኖሩት ኑሮ ዝክር እና ክብር እንደሚገባቸው ለማድረግ ነበር። ከዚህ በተጨማሪም ዘመኑ የሰደት ባለመሆኑ፤ በሌላ ከተማ ቀደም ሲል በሰደት ምክንያት የተሰውትን የክርስቲያኖች አጽም ከአንድ ሥፍራ ወደ ሌላ፤ ከአንድ ከተማ ወደ ሌላ ከተማ ማዛወርም ተጀመረ። በታሪክ እንደተዘገበው አምብሮዝ በሚላን ትልቅ

ካቴድራል እያሠራ ነበርና ይህንን ቤተ ክርስቲያን ለመቀደስ ቆፍሮ ፕሮታሲየስ እና ጌርቫሲየስ የተባሉ የሁለት 'ጸድቃን' (martyrs) አጽም አገኘኸሁ በማለት ባሠራው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አስገብቷል። አምብሮዝ ለእህቱ በሚጽፍላት ደብዳቤ እርሱ አራሱ ተሰውቶ ለመሞት በጣም ይፈልግ እንደነበረ ቢገልጽላትም የሞተው ግን ተፈጥሮአዊ ሞት ነበር።

እንደዚሁ የጸድቃንን ዝክር እና ክብር በሰፊው ካስተማሩ ካስፋፉት ሌሎች ዳዳሳት መካከል የቁንስጥንጥኒያው ዮሐንስ አፈወርቅ ይገኛል። ይህ ዳዳስ የተጀመረውን የመስዋዕትነት አስተሳሰብ በመቀጠል ከጻፋቸው መልዕክቶች መካከል የሚከተለው ይገኛል። "አግናጤዎስ፤ ዳውሎስና ዴፕሮስ የሞቱት፤ በጣሉት አምልኮ ደም የተበከለችዋን ከተማ በደማቸው ለማንፃት ነው" ይላል።

ጁቬንቱስ እና ማርሲየስ የተባሉ ሁለት ወታደሮች ክርስቲያን በመሆናቸው በ361-363 አካባቢ ተገደሉ። የነዚህ ሰማዕታት መታሰቢያ በሚከበርበት ቀን ዮሐንስ አፈወርቅ፤ የነዚህ ክርስቲያኖች ሞት ወይም መስዋዕትነት፤ ድፍረት አጥተው ለእምነታቸው ላልቆሙት ኅጢአተኛ ወታደሮች ጭምር እንደሆነና እግዚአብሔር ቸር ስለሆነ የነዚህን ሁለት ወታደሮች ደም መፍሰስ ተመልክቶ ይቅርታን እንደሚለግስና ኅጢአታቸውም እንደሚሰረዳቸው አስተማረ።

ይህንን ባንበበ ጊዜ "ደኅንነት በጸጋ እንደሚገኝ በግልጽ እና በማያሻማ ሁኔታ የገለጸውን የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል አሸቀንጥሮ ጥሎት የለም እንዴ?" አለ ተሻለ። ለዚህም ትምህርቱ መደገፊያ

እንዲሆነው፤ የሐንስ አፈወርቅ በብሉይ ኪዳን በሁለተኛው ቀኖና የሚገኘውን የሠልስቱ ደቂቅን ታሪክ መጥቀሱን ባነበበ ጊዜ፤ ተሻለ የአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱስን ከመርደሪያው ላይ አንስቶ ለማንበብ ገጹን ገለጠ። “የላሞችን የጊደሮችን የሰቡ የበዙ በጎችንም መሥዋዕት እንደተቀበልክ መሥዋዕታችንንም ዛሬ በፊትህ እንደዚያ ይሁን። ያመኑብህ ሁሉ እንዳያፍሩ መሥዋዕታችን በአንተ ዘንድ ፍጽም ይሁን” ይላል።

የቆስጥንጥንያው ዳዳስ የሐንስ በዚህ አላበቃም። ከዚህ ሁሉ አልፎ ክርስቶስ የእነርሱ ባለ ዕዳ እንደሚሆን ተናግሯል። በአንደኛው ጽሑፉ “እነዚህ ሰዎች ለኛ ብለው አይደለም የተሰዉት። ቢሆንም ልናከብራቸው (ልንዘክርላቸው) አንፈጥናለን። እኛ፤ ለእኛ ብለው ላልሞቱልን እንደዚህ የሆነን፤ ክርስቶስም ለእርሱ ብለው አንገታቸው ተሰውቶ የሚያደርግላቸው ምን አለ? ክርስቶስ ምንም ዕዳ ለሌለበት ሰው አብዙቶ መልካም በረከት ከሰጠ፤ ባለዕዳ ለሆነላቸው ደግሞ በከበረ ዋጋ ይከፍላቸዋል። ሁላችንም ከምናገኘው ከዘላለም ሕይወት የበለጠ በረከት ያገኛሉ። የነዚህ ሰማዕታት ደም ከጎጢአት እንደሚያነጻ ቅዱስ ደም፤ የሚያድን ደም፤ ለገነት የሚያበቃ ደም” ነው ይላል። የቅዱሳን / የሰማዕታት አጽም ‘የሚያልቅ መንፈሳዊ በረከት የሞላባቸው መጋዝን ናቸው፤ ወደቦች መርከብን ከወጀብና ከአደጋ እንደሚጠብቁ ሁሉ የሰማዕታት አጽም የአማኞችን መንፈስ በሰላምና በጥበቃ ያቆያሉ። በዚህም ምክንያትና ከዚህ በረከት ለመካፈል ለሰማዕታት / ለቅዱሳን / ለጽድቃን በሚደረጉ የዝክር በዓላትና የጸሎት ሥርዓት መካፈል ያስፈልጋል በማለት ሰብኳል።

ከዚህ በተጨማሪ የሐንስ አፈወርቅ በዚህ ሁኔታ እነዚህ ሰማዕታት በክርስቶስ ዘንድ፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ትልቅ ክብር ስላገኙና የተለየ ቅርበት ስላላቸው፤ ክርስቶስም የነርሱ ባለዕዳ በመሆኑ በእግዚአብሔርና በቤተ ክርስቲያን መካከል በመሆን ከፍተኛ ሚና በመጫወት፤ ለቤተ ክርስቲያን የሚያስፈልጋትን ሁሉ ያስገኛላታል። ወታደሮች በጦርነት የደረሰባቸውን መቁሰል ለንጉሣቸው በድፍረትና በኩራት እንደሚያሳዩ ሁሉ እነዚህም ሰማዕታት የተቀላውን ጭንቅላታቸውን በማሳየት የተመኘነውን ከሰማዩ አባታችን ሊያስገኙልን ይችላሉ። በመቃብራቸው መቅረብ በእግዚአብሔር ዙፋን መቅረብ እንደማለት ነው ሲል ተናግሯል።

ተሻለ ይህንን የታሪክ መረጃ ባነበበ ጊዜ እራሱን ይዞ ሉሉብሎ ሊጮህ ምንም አልቀረውም ነበር። “እኚ አንድ ግለሰብ በአደባባይ ወጥቶ እንዲህ ያለ ትምህርት ይሰበክ። ወይ አብዶ ነው ተብሎ የሚያዳምጠው አይኖርም ወይ መናፍቅ ነው ተብሎ ከጎብረተሰቡ፤ ከቤተ ክርስቲያን ይባረራል፤ አለዚያም ሰይጣን / ጋኔን አለበት ተብሎ ይጸለይበታል። አንድ የቤተ ክርስቲያን ዳዳሰነትን ያህል ለዚያውም የቆስጥንጥንያ ከተማ ታላቅ ሥልጣን ይዞ እንደዚህ የእግዚአብሔርን ጸጋ አመድ ሲከት፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ ሲያስተምር የሚናገር፤ የሚመክር፤ የሚመልስ፤ የሚገስጽ ሰው የለም ማለት ነው?” በሃሳቡ እየተነጋገረ እራሱን ነቀነቀ። ማንበቡን ቀጠለ። “የባሰ አታምጣ ባልኩኝ ምንው” የሚያሰኝ ምንባብ አገኘ።

በ396 ሺከትሪሲየስ የተባለ፤ ዛሬ ፈረንሳይ ብለን በምትታወቀው የጎል ግዛት፤ የሩአን ከተማ ዳዳስ ነበር። ከእምብሮዝ የተላኩለትን የቅዱሳን አጽም በተቀበለበት ጊዜ ባደረገው ንግግር

የሰማዕታት እጽም ወደ እነርሱ መምጣቱ የሩአንን ሕዝብ ኅጢአት እንደሚያስተሰርድ ሰብኳል። ከዚህም አልፎ በመሰዋታቸው ምክንያት መለኮትነትን ተጎናጽፈዋል ብሎ አስተምሯል። ለቪክትሪሲየስ፤ ጻድቃን በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል የሚቆሙ አማላጆች ብቻ ሳይሆኑ መለኮትም ጭምር ናቸው። በመሆናቸውም ሊመለከቱ ይገባቸዋል የሚል ጽኑ እምነትና አቋም ነበረው።

ከ354 ተወልዶ በ430 ዓም የሞተው የአፍሪቃው አውጉስጦስ ስለሰማዕታት ክብር እና ምልጃ የተለየ አመለካከትና ትምህርት የነበረው ዛሬ አልጆሪያ ተብላ በምትታወቀው ሃገር ዳዳስ ነበር። 'የእግዚአብሔር ከተማ' (City of God) በተሰኘው መጽሐፉ እነዚህ አስተያየቶች ትምህርቶቹ ተመዝግበው ይገኛሉ። አውጉስጦስ፤ ወደ ዋናው የቃሉ ትርጉም በመመለስ፤ የቅዱሳን መከራ መቀበል እና መሞት መስዋትዕትነት ሳይሆን ምስክርነት (martyrdom) እንደነበር ያስተማረ ዳዳስ ነበር። ካስተማራቸው እና ከነበሩት አስተያየቶች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ።

“ለአዳኛቸው ሲሉ ደማቸውን ያፈሰሱት ሰማዕታት በእርሱ ደም የተዋጁ ናቸው። የእነርሱን ደኅንነት ለማስገኘት የእርሱን (ክርስቶስ) ደም አፈሰሰ። እነርሱ ደግሞ ወንጌልን ለማስፋፋት የምስክርነት ደማቸውን አፈሰሱ። ኅጢአትን ሊያስተሰርድ የሚችለው የክርስቶስ ደም ብቻ ነው፤ የክርስቲያኖች ደም ምስክርነትን በመስጠት ቤተ ክርስቲያን እንድታድግ እንድትስፋፋ ያደርጋል”።

“መሰቃየታቸውን ሳይሆን የተሰቃዩበትን ምክንያት ወይም ሰበብ ነው ማክበር የሚገባን። ስቃዩ ሳይሆን ለስቃይ ያበቃቸው ምክንያት ነው ሰማዕታት የሚያስብላቸው። ለምሳሌ ክርስቶስ በሁለት ወንጀሎች መካከል ነው የተሰቀለው። ሦስቱም እንድ ዓይነት ቅጣት (ስቅለት) ነው የተበየነባቸው። እውነተኛውና ትክክለኛው መስዋዕትነት ግን የክርስቶስ ስቅለት ነው። ወንጀለኞቹም በሥራቸው ነው የተሰቀሉት”።

የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 14 ላይ እንደሰፈረው በሊስትራ ዳውሎስንና ሲላስን ሊያመልካቸው ሲሉ እንደተጸየፉት ሁሉ ቅዱሳን ዛሬ ከሞቱም በኋላ እንደሚጸየፉ ዘግቧል። “እናንተም እነርሱም እንድ ናችሁ፤ እንድ ዓይነት ፍጡራን ናችሁ፤ እንድ ዓይነት ሥጋ ነው የለበሳችሁት። ሁላችንም ከአዳም ነን። ሁላችንም በክርስቶስ ለመሆን ነው የምንጥረው” በማለት የቅዱሳንን አጉል አምልኮ አስተባብሏል።

አውጉስጦስ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለው እንደ መካከለኛ እንዳለ እርሱም ሊያሰስ ክርስቶስ እንደሆነ እና መላዕክትም ሆኑ ጻድቃን መካከለኛ ወይም አማላጅ እንዳይደሉ 'የእግዚአብሔር ከተማ' በተሰኘው መጽሐፉ አስፍሯል።

ተሻለ ነፍሱ መለስ አለች። ቀጥሎም ቪጂላንትየስ የተባለ ዛሬ በደቡብ ምዕራብ ፈረንሳይ፤ በዚያን ጊዜ የሮም ግዛት ስር በነበረች፤ ካላጉሪስ በምትባል ከተማ የነበረን የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ትምህርት ቃኛ። የኑሮ ዘመኑ ከ370 እስከ 490 ዓም ነበር። ይህ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ በጊዜው የነበረውን የጻድቃን ሥርዓት፤ ዝክር እና አምልኮ አጥብቆ በመቃወም በ404 ዓም

ጽሑፍ (ፓምፍሌት) ጽፎ በተነ። ይህ ጽሑፍ ዛሬ ሊገኝ ባይችልም፤ ይህንን ጽሑፍ አግኝቶ ከተከራከረውና መልስ ከሰጠው ከጄሮም ደብዳቤዎች የጽሑፉ ይዘት ምን እንደነበረ ለማወቅ ይቻላል። ቪጂላንትየስ የሚለው ሥም ትርጓሜው የነቃ፤ ንቁ ማለት ነው። መጽሐፍ ቅዱስን ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ላቲን የተረጎመው ጄሮም፤ ቪጂላንትየስን በአቋሙ ስለጠላው ደርሚታንትየስ ወይም አንቅልፋም፤ ያንቀላፋ ብሎ እንደሰየመው ከጄሮም ጽሑፎች አናገኛለን። የቪጂላንትየስ አቋም ባጭሩ የጻድቃን ወይም የቅዱሳን አጽም ምንም ጥቅም እንደሌላቸው፤ ለእነርሱ ወይም ለአጽማቸው ከብር መስጠት፤ በዓላቸውን እና ገዝራቸውን ማከበር ከእግዚአብሔር ሌላ የጣሉት አምልኮ ስለሆነ አምላክን መስደብ እንደማለት ነው የሚል ነበር። ጄሮምና ቪጂላንትየስ ከተመላለሱት መልዕክቶች መካከል መጥቀስ ቢያስፈልግ፤

ጄሮም - "በአንድ በኩል ለጣሉታት ከብር ይሰጥ ነበር። ይህንን መጠየቅ ይገባል ። በሌላ በኩል ግን ጻድቃን ይከበራሉ እናም ይህ ተገቢ ነው"።

ቪጂላንትየስ - "ነፍሳቸው በአጽማቸው ውስጥ ወይም በምድር እንደማይኖር፤ መጽሐፍ እንደሚያስተምረው፤ የሰማዕታትና የሐዋርያት ነፍስ አሊያ በእብራሃም አቅፍ (ሉቃስ 16) ወይም በአረፍት ሥፍራ በሰማይ ቤት ነው። ሰው ከሞተ በኋላ ለሌላ መጸለይ አይችልም"።

ጄሮም - "ክርስቶስ በሁሉ ቦታ የሚገኝ ከሆነ ከእርሱ ጋር ያሉትም አብረውት በሁሉ ሥፍራ ይገኛሉ። እንደ ሙሴ፤ እንደ አስጢፋኖስ፤ እንደ ዳውሎስ ያሉ በሞት ሊወሰኑ አይችሉም።

በመስዋዕትነታቸው ምክንያት ኅይል ስለተቀበሉ፤ ያ ኅይል በዚህም በወዲያኛውም ዓለም መገኘት ያስችላቸዋል በሕይወት ካለው ውሻው ቪጂላንትየስ የሞተው እንበሳው ዳውሎስ ይበልጣል"።

ቪጂላንትየስ - "ኢየሱስ የፈጸማቸው ተአምራት፤ ያላመኑ እንዲያምኑ፤ የመልዕክቱን / የወንጌሉን እውነተኛነት ለማሳየት ነው። ይህ ከሆነ ባመኑት መካከል ተአምር አሰፈላጊ አይደለም"።

ጄሮም - "ይህ ሰው በውስጡ ያደረበት ሰይጣን ስላለው በጻድቃን፤ በሰማዕታት የመታሰቢያ ሥፍራ ሄዶ ቢጸለይለትና ሰይጣኑን ቢያስወጣ ይሻለዋል"።

ቪጂላንትየስ - "ሁሉ ገዳም ቢገባ ወይ ቢመንን ማን ቤተ ክርስቲያን ይሄዳል? ማን ኅጢአተኞችን ወደ ንሰሐ ይጠራል?"

ተሻለ እነዚህን አንብቦ ያጠናቀራቸውን ሃሳቦች በደብዳቤው ላይ አሰፈረ። እንደሚከተለውም በመጻፍ ሃሳቡን ደመደመ።

ዳውሎስ ዛሬ ጽሑፌን በጣም እንዳንዛዛኹብህ ይገባኛል። ነገር ግን አንተ በስሜት የምትነዳ እንዳልሆንክ ስለማውቅ፤ በሁሉ መልኩ እንድትገነዘብ እና እውነቱን ለራስህ ለመሳከረህ እንድታገኝ ከመፈለግ የተነሳ ነው እንጂ፤ የኔ ሃሳብ እና ዓላማ በመስቀል ላይ ለኛ ኅጢአት ሲል ሥጋው የተቆረሰውንና ደሙ የፈሰሰውን ክርስቶስን ብቻ ለማስተዋወቅ ነው። በተንዛዛ የታሪክ ክርክር ውስጥ ገብተን እንድንነታረክ ፈልጌ አይደለም።

ሆኖም ግን ከዘገብኩልህ የታሪክ መረጃዎች ለመረዳት እንደምትችለው፤ ሥርዓታችን ከክርስቶስ፤

ከሐዋርያት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ትምህርት ባህል እና ተውፊት ነው የሚለውን አቋም በግልጽ የሚያፋልስ፤ የሚያፈርስ መረጃ እንዳቀረብኩልህ እርግጠኛ ነኝ። ይህም ደግሞ ዓይንህን እንደሚገልጠው ባለ ሙሉ ተስፋ ነኝ። ክርስቶስ ለሁሉም አንድ ሞት ነው የሞተው። እርሱን የተቀበሉ ሁሉ፤ በቃሉ ታምነው ሕይወታቸውን የመፋና ያሳለፉ ሁሉ አንድ ዓይነት ሽልማት ይጠብቃቸዋል። የዘላለም ሕይወት አንዱ ሲሆን፤ ከዚያ ደግሞ ሁሉም እንደየሥራው አክሊልን ያገኛል። ሐዋርያው ዳውሎስ እንደጻፈው ነው። ፋጫዬንም ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትንም ጠብቄያለሁ ካለ በኋላ “ወደ ፊት የጽድቅ አክሊል ተዘጋጅቶልኛል፤ ይህንንም ጻድቅ ፈራጅ የሆነው ጌታ በዚያ ቀን ለእኔ ይሰጠኛል፤ ደግሞም ለእኔ ብቻ ሳይሆን የእርሱን መገለጥ ለሚናፍቁ ሁሉ” (2 ጢሞ 4፡8)።

የቅዱሳን አማላጅነት፤ እኛ ኅጢአተኞች ስለሆንን ወደ እግዚአብሔርን እንዴት በድፍረት መቅረብ እንችላለን ከሚል፤ መጽሐፍ ቅዱስ አጉል ጭምትነት ከሚለው የበታችነት፤ የዝቅተኝነት የመሰበር ስሜት የመጣ ይሆናል ብዬ አስባለሁ። ነገር ግን በክርስቶስ ጸጋና ፍቅር ካልሆነ በስተቀር ማንስ ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ ይቻለዋል? እግዚአብሔርስ ይህንን አውቆ አይደለም በእኛ ሥራ፤ በእኛ ካራኩለም ቪቴ፤ በእኛ የሕይወት ታሪክ፤ በእኛ የወንጀል ክስ ዝርዝር እንደማይሆን አውቆ አስቀድሞ ልጁን የላከለን? ሐዋርያው ዳውሎስ እንደጻፈው ነው “ገና ደካሞች ሳለን ልክ ጊዜው ሲደርስ ክርስቶስ ስለ ኅጢአተኞች ሞቶአልና።

ለጻድቅ የሚሞት ሰው ማግኘት እጅጉን ያዳግታል፤ ለደግ ሰው ሲል ሊሞት የሚደፍር ምናልባት ይገኝ ይሆናል። ነገር ግን ገና ኅጢአተኞች ሳለን ክርስቶስ ስለ እኛ ሞተ ይህም እግዚአብሔር ለእኛ ያለውን የራሱን ፍቅር ያሳያል” (ሮሜ 5፡6-8)። እናም የኛ ኅጢአተኝነት እኛን ይግረመን፤ እኛን ያሳዝነን፤ እኛን ያሸማቀን እንጂ፤ እግዚአብሔር ያውቀዋል። ለዛውም በትክክል ካወቅነው ነው። ምክንያቱም እኛ የማናውቀው፤ ኅጢአት ነው ብለን ያልገመትነው ነገር ግን በጌታ ፊት እርኩስነት የሆነ ባሕርይም ሥራም ይኖረን ይሆናል። ይህ ሁሉ ሆኖ ግን በልጁ በኢየሱስ የተቀደሰ ደም አጥቦ ሊያገጸን ስለሚፈልግ እንደረከሰን፤ እንደተጨማለቅን ወደኛ መጥቷል፤ ሞቶልን ደግሞ ዛሬ እጆቹን ዘርግቶ በክብር ባለበት መላዕክቶች እልል እያሉ እርሱ ሊቀበለን ይጠብቃል።

በሦስተኛውና በአራተኛው ምዕተ ዓመት የመነጨት ፍልስፍና ላይ የተመሠረቱ የእምነት አቋሞች በጣም አደገኞች፤ ከተሰበከው ከመጀመሪያው የክርስቶስ ወንጌል የወጡ በመሆናቸው በሁሉም ባይሆን በአንዳንድ የእምነት አቋም ላይ ከመስመር ወጥተው እናገኛለን። ዛሬ የተነጋገርንበት የቅዱሳን ጉዳይ አንዱ ነው። ከዚሁ ጋር ተያይዞ፤ ለቅዱሳንም አማላጅነት ተባባሪ ሊሆን የቻለ ትምህርት በዚሁ ዘመን ተስፋፍቶ ነበር። ይህ ትምህርት በእንግሊዘኛው theosis ይባላል። በተለይ በእርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት ስርጸ የሚታመንበት ሃሳብና እምነት ነው። ቃሉን በቀላሉ ለመተርጎም አስቸጋሪ ነው። በእንግሊዘኛ deification (conditioned to be / treated like God), divinization (to

make divine), union (joined together), participation (sharing), communion (sharing or exchanging experience) በተሰኙት ቃላቶች ሊተረጎም ይችላል።

ይሄ ትምህርት ሁለት መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ላይ የተመሠረተ ነው። የመጀመሪያው በ 2ኛ ዴፕሮስ ም 1 ቁ 4 ላይ የሚገኘው ጥቅስ ሲሆን እርሱም እንዲህ ይላል። "በገዛ ክብሩና በበጎነቱ የጠራንን እርሱን በማወቅ ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት የሚያስፈልገንን ሁሉ የመለኮቱ ጎይል ሰጥቶናል። ከክፉ ምቹት የተነሣ በዓለም ካለው ምግባረ ብልሹ ሕይወት አምልጣችሁ ከመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች እንድትሆኑ በእነዚህ ነገሮች አማካኝነት እጅግ ታላቅና ከቡር የሆነውን ተስፋ ሰጥቶናል።" ሁለተኛው ጥቅስ በመዝሙረ ዳዊት ም 82 ቁ 6 ላይ የሚገኘው ነው። "እኔም እናነተ አማልክት ናችሁ፤ ሁላችሁም የልዑል ልጆች ናችሁ አልሁ። ነገር ግን እንደማንኛውም ሰው ትሞታላችሁ፤ እንደማንኛውም ገዢ ትወድቃላችሁ"።

ጠቅለል ባለ መልኩ ይህ ትምህርት የሚከተሉትን ዓብይ ነጥቦች ያካታታል።

- አዳም በኅጢአት ምክንያት የነበረውን ክብር አጣ። በዚህም ምክንያት ሰው ፈራሽ ሟች ሆነ። በክርስቶስ ወደዚህ ዓለም መምጣትና በመስቀል

ላይ መሰዋት፤ ሰው ከአዳም ከወረሰው ኅጢአት ነፃ በመሆን ቀድሞ ወደ ነበረው ክብር ይመለሳል።

- ይህ ክብር በእግዚአብሔር አምሳያ የነበረ ስለሆነ፤ በክርስቶስ ያመኑ ሁሉ እግዚአብሔርን ወደ መመስል፤ ወደ መለኮትነት ይለወጣሉ። ይህ ሂደት በጥምቀት ተጀምሮ በቤተ ክርስቲያን በተደነገጉ ሥርዓቶች እየታገዘ በተለይም በቅዱስ ቁርባን አማካኝነት ወደ መለኮት ያደርሳል።

- መለኮት ሲባል እግዚአብሔርን በማንነቱ (essence) መመስል ሳይሆን በባሕርይው፤ በጎይሉ (energy) መመስል ማለት ነው።

እስከዚህ ድረስ ምንም ዓይነት ነቀፌታ ያለው ትምህርት አይመስልም። እርግጥ ነው በዴፕሮስ መልዕክት ላይ እንደተገለጸው የእግዚአብሔር የባሕርይ ተካፋዮች አድርጎናል። እርግጥ ነው የኢየሱስ ክርስቶስ ደኅንነታችንን ለማስገኘት በመስቀል የተሰዋው በኅጢአት፤ ባለመታዘዝ ምክንያት ከእግዚአብሔር ጋር ያለያየንን የጥል ግድግዳ አፍርሶ የሰውን ልጅ ወደነበረበት፤ ወደ መጀመሪያው ክብር ለመመለስ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በደንብ አስረግጦ ያስተምራል። ችግር የሚፈጥርብኝ ይህንን ትምህርት በማስፋፋት ትልቅ ሚና የተጫወቱት የቀድሞ የክርስትና አባቶች የሚጠቀሙበት ቋንቋ እና ለዚህ

ከብር ሊያበቃ የሚችሉት መንገዶችን በሚመለከት ነው። እንዳንዶቹን ገረፍ ገረፍ አድርጌ ልጥቀስለህ።

- አትናቴዎስ - እግዚአብሔር ሰው የሆነው ሰውን መለኮት ለማድረግ ነው። (God became man so that men might become gods)
- ጎርጎርዮስ ዘእንዚናዙ - ሰው አምላክ ሊሆን ታዟል (Man has been order to become God)።
- ባሲሊዮስ (ባዚል) - ከመንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ተምሳሌነት ይገኛል፤ ከሁሉ የሚበልጥ ምኞት አምላክ መሆን ነው። (From the Holy Spirit is the likeness of God, and the highest thing to be desired, to become God)
- ኢራንዮስ - ቃል ሥጋ ከሆነ ሥጋ አምላኮች እንዲሆኑ ነው። (if the Word is made man, it is that man might become gods)

ዳውሎስ፤ የሚያስበረግግ ትምህርት ነው አይደል? እናም ሰው እንዴት መለኮት፤ አምላክ ሊሆን ይችላል? ብሎ ቢጠይቅ ከላይ ያስቀመጥኩልህን ሁለተኛ ጥቅስ እንደ መልስ ይጠቀሳል። ማለትም እግዚአብሔር አራሱ “እናንተ አማልክት ናችሁ” (you are gods) ብሏልና ምንም አዳጋች አይደለም። ሙሴንም ወደ ፈረክን በላከው ጊዜ

‘እንተን ለፈረክን አምላክ አድርጌሃለሁ’ ብሎታል። ስለዚህ ሰው መለኮት ሊሆን ይችላል በማለት ማረጋገጫ መልስ ይሰጣል።

ሐዋርያው ዳውሎስም በመልዕክቶቹ እግዚአብሔርን ስለመምሰል ይናገራል። ለምሳሌ “እኛም ሁላችን ባልተሸፈነ ፊት የጌታን ክብር እንደ መስተዋት እያንጸባረቅን፤ የእርሱን መልክ እንድንመስል ከክብር ወደ ክብር እንለወጣለን” (2 ቆሮንቶስ 3፡18)።

ሳልወድ በግድ የዛሬው ድብዳቤ አላበቃ ያለኝ ይህንን ሁሉ አስፍራለሁ ብዬ ስለሆነ፤ ዳውሎስ ትንሽ ታገስኝ እባክህ። የዚህን ትምህርት መስራቾች ሃሳብ፤ እነሳስ፤ አመጣጥ በመጠኑም ቢሆን ልዳስልህ።

እግዚአብሔር በመለኮትነቱ፤ በአምላክነቱ ረቂቅ ስለሆነ ፍጥረት ሊያውቀው፤ እኛ በሰውነታችን ልናውቀው፤ ግንኙነት ከእርሱ ጋር ልንፈጥር እንችልም። እግዚአብሔር በማንነቱ በረቂቅነቱ (essence) አይታወቅም። የሚታወቀው፤ ከፍጥረቱ ጋር የሚገናኝባቸው በባሕርዩ፤ በሥራው፤ በኃይሉና በሚሰጠው ነገሮች ብቻ ነው (energy)። ለዚህ ማሰረጃ እንዲሆን የፀሐይን ምሳሌ መመልከት ይቻላል። ፀሐይ አለች፤ ጨረሯ ደግሞ አለ። ፀሐይ እንደ እግዚአብሔር ብትመስል (essence) ጨረሯ ደግሞ በእግዚአብሔር ጎይል እና ባሕርይ (energy)። ሌላ ምሳሌ ደግሞ ኤሌክትሪክን (የኤልክትሪክ ገመድ) ብንጨብጥ እንሞታለን። ነገር ግን ገመዱ ላይ አምቦል

ብንቀጥል ብርሃን እናገኛለን። ስለዚህ በቀጥታ እግዚአብሔርን ለመገኘት ለማወቅና ለማየት አይቻልም። ነገር በሥራውና በጎይሉ፤ በአንቅስቃሴው ልናውቀው እና ከእርሱ ጋር ልንቆራኝ አንድ ልንሆን እንችላለን። ሃሳቡን እንደሚከተለው ልንገነዘበው እንችላለን። እግዚአብሔር አየራቀ እንደሚሄድ አድማስ ነው። እግዚአብሔር እራሱን እንደሚያውቀው ማወቅ ስለማንችል እርሱን የበለጠ እንድንፈልግ ወደእርሱ እንድንቀርብ እንድንደርስ ይገፋፋናል።

የእግዚአብሔር ማንነት እና ሥራው/ጎይሉ መለኮት ናቸው። ማለትም በሁለቱ መካከል ልዩነት ቢኖርም (essence and energy) የተናጠሉ አይደሉም (distinct but not separate)። ሁለትም አንድ መለኮት ናቸው። እነዚህ ሌጅጂ የሚባሉት እግዚአብሔር እራሱን የሚገልጽበት እንደ ብርሃን፣ አውነት፣ ጸጋ፣ ፍቅር፣ ሕይወት፣ ጥበብ፣ ዘላለማዊነት፣ ቅድስና የመሳሰሉትን ያካትታል። እኛም ሰዎች እነዚህን ሌጅጆቻችን በክርስትና ሕይወታችን እያገኘን፣ እየተላበስን ስንሄድ ወደ Theosis ወደ መለኮትነት እንለወጣለን፤ የመለኮት ባሕርይ ተካፋዮች እንሆናለን። ስለዚህ መለኮት እንሆናለን፤ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ እንሆናለን። ይህ የክርስትና ሕይወት ጉዞ ጎጠኦችን ተናዞ በመጠመቅ ይጀመራል። ከዚያም በእግዚአብሔር ሌጅጂ በመፈወስ፣ በመለወጥ፣ በቤተ ክርስቲያን በተደነገጉ ሥርዓቶች በመካፈል ወደ ቅድስና እንደርሳለን። ከእነዚህ ሥርዓቶች ማዕከላዊ ሥፍራ

የሚይዘው የቅዱስ ቁርባን ሥርዓት ነው። ከክርስቶስ ሥጋና ደም ከርስቲያኖች የሚካፈሉበት ሥርዓት እንደመሆኑ መጠን። እንዳንድ የዚህ ፍልስፍና አስተማሪዎች ደግሞ ወደ ቴዎሲስ የሚያደርሰው በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ እንደሆነ ያስረዳሉ። ለምሳሌ ሐዋርያት በዴንጤቆስጤ ዕለት መንፈስ ቅዱስ በላያቸው በወረደ ጊዜ መለኮትነት እንዳገኙ (divinized or made like divine) ይናገራሉ። ለዚህም ነው ትክክለኛ የቅዱሳን ሰዕሎች ላይ የጨረሰ፣ የHalo ምልክት በራሳቸው ላይ የሚኖረው። ይህ ምልክት የእግዚአብሔር አሳትና ብርሃን በላያቸው ወርዶ መለኮትነት እንደተቀበሉ/ቅዱሳን እንደሆኑ ለማሳየት ነው።

አግናጤዎስ በምሳሌነት ሲያስረዳ “እግዚአብሔር የብርት ጎራዴ በሚያቀልጥ አሳት ይመስላል። በደንብ የተዘጋጀ የብረት ጎራዴ በአሳት ውስጥ በሚከተትበት ጊዜ፣ አሳቱ ጎራዴውን ያጠነከረውና ጎራዴው የአሳቱን ባሕርይ ይወርሳል፤ አሳት/ሙቀትና ብርሃን ይሰጣል። ጎራዴው በደንብ የተዘጋጀ ካልሆነ አሳቱ አቅልጦ ያጠፋዋል” በማለት ጽፏል። ስለዚህም ወደ መለኮትነት ባሕርይ ለመለወጥ፣ ቴዎሲስን ለመቀዳጀት የዚህ ትምህርት አስተማሪዎች የሚዘረዝሩት መሥፈርቶች አሉ። ከብዙ በጥቂቱ፤

- ትሕትና፣ ራስን ዝቅ ማድረግ
- ምኒና
- የምንኩስና ሕይወት

- ስቃይ፤ መከራና ሞት (መሰዋት)
- አጥብቆ መጸለይ (በተለይ የእግዚአብሔር ልጅ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እኔ ንጢአተኛውን ማረኝ እያሉ መድገም)
- ከሰይጣን ጋር የተፋፋመ ተጋድሎ ማድረግና ማሸነፍ

ይህንን የሚያደርግ ክርስቲያን የመለኮትነት ደረጃ ላይ ሲደርስ ረቂቅ የሆነ ብርሃን፤ እግዚአብሔርን ለማየት ይችላል። ለምሳሌ ሙሴ እግዚአብሔርን አይቶ ገጽታው በልዩ ብርሃን እንደተሞላ ማለት ነው። በዚህ ትምህርት መሠረት የሰው ልጅ መለኮትነትን ለመጎናጸፍ የሚያበቃው ወይም የሚያስችለው፤ ክርስቶስ መለኮት ሆኖ ሳለ ሰው ስለሆነ ወይም ሥጋ በመልበሱ ሲሆን፤ በእርሱ ሥጋ መልበስ ምክንያት የሰው ልጅ መለኮትን መልበስ ይችላል ። አንድ አስተማሪ እንዳስተማረው ነው፤ “እርሱ ወደ እኛ ወርዶ ሥጋን የለበሰው እኛ ወደ ሰማይ/ገነት እንድንወጣና መለኮት እንድንለብስ ነው”። ቅዱስ ኤፍሬም የተባለ ዲያቆን ደግሞ እንደሚከተለው እንደተናገረ ይነገራል “እኛ ሰውነትን/ሰባዊነትን ሰጠነው እርሱ ደግሞ መለኮትነትን ሰጠን”።

እዚህ ጋር ልደምድም መሰለኝ አንተም እንዳትሰለች መልዕክቱም እንዳይንዛዛ። ወንድሜ ዳውሎስ እርግጥ ነው እግዚአብሔርን በሰው ችሎታ፤ ፍላጎት፤ አቅም ለማወቅ አይቻልም። እውነት ነው እግዚአብሔር ረቂቅ አምላክ

ነው። ሆኖም እግዚአብሔር ደግሞ ሁሉን አዋቂ ስለሆነ በእኛ አቅምና እውቀት የማይሆነውን ነገር ሁሉ እርሱ በራሱ ፈጽሞታል። ለምሳሌ ስለጎጢኦችን ምንም ነገር ልንከፍል፤ ልንሰዋ እንደማንችል ሰላወቀ አንድያ ልጁን ላከልን። አዎ እግዚአብሔርን አይቶ ማንም ሊኖር አይችልም። ነገር ግን ሐዋርያው ዮሐንስ በጻፈው ወንጌል እንዳስቀመጠው ነው፤ “ከቶውንም እግዚአብሔርን ያየ የለም። ነገር ግን በአብ እቅፍ ያለው አንድያ ልጁ የሆነው አምላክ እርሱ ገለጠው”። በክርስቶስ ያመንን እግዚአብሔርን አውቀናል፤ አይተናል። ይህንኑ ጥያቄ ከደቀመዛሙርቱ አንዱ፤ ፈሊጶስ እንዲህ ብሎ ጠይቆ ነበር፤ “ጌታ ሆይ! አብን አሳየንና ይበቃናል”። ክርስቶስም “አንተ ፈሊጶስ! ይህን ያህል ጊዜ ከአናነተ ጋር ስኖር አታውቀኝምን? እኔን ያየ አብን አይቷል፤ እንዴትስ አብን አሳየን ትላለህ?” በማለት መልሶለታል። እንደገናም እግዚአብሔር መንፈስ ነው የሚያመልኩትም በእውነትና በመንፈስ ያመልኩታል ተብሎ ተጽፏል።

ሁለተኛ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት ከሆነ አንድን ሰው ወደ መለኮትነት፤ ወደ ቴዎዲስ የሚያደርሰው ክርስቲያን ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ስለሚሰጠው፤ በመንፈስ ቅዱስ ስለሚሞላ የተለዩ ‘ቅዱሳን’ ተብለው የሚጠሩ አይኖሩም ሁሉም ቅዱስና አማላጅ ለመሆን ይችላሉ ማለት ነው።

እንደገናም፤ የዚህ የተሳሳተ፤ በግሪክ ፍልስፍና ላይ የተመሠረተ ትምህርት እንደሚናገረው ወደ መለኮትነት ወይም ቴዎዲስ የምንደርሰው በእግዚአብሔር ስጦታ ነው

ካሉ በኋላ እንደገና ደግሞ የተለየ ሕይወት (ምንና፤ ምንኩስና፤ ጸሎት ወዘተ) ያስፈልጋል ይላሉ። ወይ ስጦታ ነው ወይ በሥራ የሚገኝ ነው። የትኛው ነው? ከዚህ ቀደም እንደገለጽኩልህ ደግሞ ይህ አምነት ወይም ፍልስፍና ልበለው አመጣጡ እና ስረ መሠረቱ ከግኖስቲክስቶች እንደሆነ ለመለየት የሚያዳግትህ አይመስለኝም።

በመጨረሻ ግን ላስረግጥልህ የምፈልገው ይህ ነው። በደንብ እንድትገነዘበው በግ አድርጌና አስምሬበት አጽፍልሃለሁ። ሰው የተፈጠረው ሰው ለመሆኑ እንጂ መለኮት እንዲሆን አይደለም።

አዳምና ሔዋንን ከእግዚአብሔር ርቀው ከገነት እንዲባረሩ ለገጢአትም እንዲዳረጉ ያበቃቸው፤ ሲይጣን ከዚህ ፍሬ ብትበሉ እንደ እግዚአብሔር ትሆናላችሁ ብሎ ስላሳሳታቸው ነው። ዛሬም በእንደዚህ ዓይነት የሕላተት ትምህርት ወደ መለኮትነት ትለወጣላችሁ ለየተባልን እግዚአብሔር ካዘጋጀልን በረከትና ከእርሱ ጋራ ለዘላለም እንድንኖር በልጁ ደም ከዋጀን ሥፍራ በትዕቢት፤ በሰው ፈጠራና ፍልስፍና እንዳንቀር ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል።

ተሻለ በረዥሙ ተነፈሰ። ከውስጡ ያለውን በሙሉ አውጥቶ ለወንድሙ እንዳስረዳና ከራሱ ላይ ከባድ ሽክምም እንዳቃለለ ተሰማው። ደብዳቤውን በትልቅ ፖስታ አሸጎ ለመላክ አዘጋጀና እጁን ጭኖበት “እግዚአብሔር ሆይ! ከሰው በላይ ለመንፈስ የምትናገር አንተ ነህ። ቃልህ እና አውነትህ ሕያውና

የሚሠራ፤ በሁለት በኩል ስለት ካለው ሰይፍ ስለታም የሆነ፤ ነፍስንና መንፈስን፤ ጅማትንና ቅልጥምን አስከሊያይ ዘልቆ የሚወጋ፤ የልብን ሃሳብ የሚመረምር ነውና እኔ በፃፍኩት ገጽ ቁጥር ብዛት ሳይሆን ያንተ መንፈስ ለወንድሜ ለዳውሎስ እንዲናገረው አለምንሃለሁ። በአንተም ተስፋ አደርጋለሁ። አሜን!” ብሎ ጸለየ።

የእነ ዳውሎስ እናት፣ ወይዘሮ ታመነች ባለቤታቸው ካረፉ በኋላ ልጆቻቸውን ብቻቸውን ነው ያሳደጉት። ጠንካራ ሴት ናቸው። እነ ዳውሎስ በአልባሌ ሥፍራ አንዳይውሉ በጥብቅ እየተቆጣጠሩ ትምህርታቸውን ጨርሰው በማዕረግ ከዩኒቨርሲቲ ተመርቀው ሥራ በማስያዛቸው፤ ባይናገሩም ቅሉ በፊታቸው ታላቅ ኩራት ይታይባቸዋል። ያደጉበትን ከወላጆቻቸው የወረሱትን የቤተ ክርስቲያን ሥርዓትና ባህል አጥብቀው ያከብራሉ። ጾም፣ በዓል፣ ዝክር፣ የነፍስ አባት ማስተናገድ የመሳሰሉትን በደንብ አድርገው ይከታተላሉ። በተለይ ሠፈራቸው ቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን አካባቢ ስለሆነ ለማርያም ያላቸው አክብሮት ከፍተኛ ነው። ሠፈርተኛውም በሙሉ አንደዚሁ ነው። ወጣቱም አዋቂውም የሚመለው 'ማርያምን' እያለ ነው። ወር በገባ በ3 (ባሕታ)፣ በ16 (ኪዳነ ምሕረት)፣ በ21 (ማርያም) እቤታቸው ሁልጊዜ ድግስ ይመስላል። ቆንጆ ፊልተር ጠላቸውንና ዓይን የሚሰበውን እና ጣዕም ያለውን ዳቦ ለመብላት የማይመጣ የሠፈር ጎረቤትና ጎረምሳ የለም።

ዳውሎስ የተለመደውን የቅዳሜ ፕሮግራሙን ለማዘጋጀት እየተሰናዳ እያለ "ዳውሎስ፣ ይገርምሃል ዛሬ ስለተሻለ የሚረብሽ ሕልም አየው። ያለበት ሁኔታ ደስ አላለኝም። ጭንቅ ብሎኛል" አሉት አንድ ቅዳሜ ጥዋት።

"እማዬ እንቺ ደግሞ ጀመረሽ የዚህ የሕልም ነገር። በቀደም በስልክ አናግሮሽ የለም እንዴ? ምን ያሳስብሻል?"

"አይ ያየሁት ነገር አሳሳቢ ነው። እንዲያው እዚሁ በሆነልኝ ጥሩ ነበር። ያለበት ሁኔታ፣ እየሄደበት ያለው አቅጣጫ ልክ

አይመስለኝም። እንዲያው እባክህ አትደብቀኝ፤ መጥፎ አመል ውስጥ ገባብኝ ይሆን እንዴ? እዚያ አማሪካ እኮ ብዙ ነገር አለ ሲባል ስምቻለሁ"።

ዳውሎስ ዉሸት የተቀላቀለበት እውነት ሊናገር እንደሆነ በሃሳቡ እየገመገመ "እማዬ እርሱ ደህና ነው። በሥራ ተጠምዶ እያለ እንኳን አልባሌ ነገር ውስጥ ሊገባና ለፈሱም ጊዜ የለውም እባክሽ። ይልቅስ አምላክሽን አታማርራ። አርፈሽ ተመስገን ብለሽ ለደኅንነቱና ለጤናው ጸልዩ" አላቸው።

"የለም የለም፤ እኔ የሚሰማኝን እውቃለሁ። ሁሌም ጠብ አይልም የኔ ሕልም። አመቤቴ በግልጽ ነው የምታሳየኝ። ነገ ሄጄ ሻማ አብሮቼ ጸሎቴን ማድረስ አለብኝ። እባክህ አብረኸኝ ሂድ። እንተም ወደ አመቤታችን ቀርቦህ ጸሎትህን ታደርሳለህ" አሉት።

ዳውሎስ ከቤተ ክርስቲያን ጋር ጠብ ባይኖረውም፤ በሌሊት ተነስቶ መሄዱ እና በተለይ እዚያ ደርሶ ደግሞ ስንት ሰዓት ሙሉ መቆሙ በጣም ይሰለቸዋል። ከተሻለ ጋር የድብዳቤ ልውውጥ ከጀመረ ወዲህ ደግሞ ብዙ ሃሳቦች በውስጡ ይመላለሳሉ። አሁንም እናቱ ለአመቤታችን ትጸልያለህ ሲሉት፤ ለእግዚአብሔር ነው ለማርያም ነው መጸለይ ያለብኝ? ብሎ አራሱን ጠየቀ። ስለ ቅዱሳን ማማለድ ያለውን መሠረተ ትምህርትና የሥርዓቱን አመጣጥ ተሻለ ከጻፈለት ረዥም ደብዳቤና ትንታኔ ብዙ ነገር ስለቀሰመበት፤ ቅዱሳን የተባሉት፣ ለእምነታቸው ሲሉ ሕይወታቸውን ያጡት፤ የተሰቃዩት፤ መከራ የደረሰባቸው የእግዚአብሔር አገልጋዮችና ቤተሰቦች በእርግጥ ሊከበሩ እንደሚገባቸው አምኗል። በመሠረቱ፤ ሰማቸው ያልተመዘገበ፤ ለምሳሌ የሮም ንጉሥ ኔሮ በእሳት

ያጋያቸው ብዙ ክርስቲያኖች አሉ፤ እነርሱን ሁሉ ጨምሮ ብዙ ሕዝብ ክርስቲያን እልቂት ደርሶበታል። አሁን እንኳን በዘመናችን በእስልምና ተከታይ ሃገሮች በሺህ የሚቆጠሩ ክርስቲያኖች ለመከራ፣ ለአደጋ፣ ለሞት ይዳረጋሉ። እነርሱም ሰማዕታት ናቸው። ከአክብሮት ያለፈ፣ ከምሥክርነት በላይ እንደ አግዚአብሔር ባይሆንም ነገር ግን አምልኮ፣ ማለትም ጸሎት ሥርዓት፣ ዝክር፣ ለምስላቸው መስገድ ተገቢ እንዳልሆነ አምኗል። ተሻለ እንዳመለከተው በዕብራውያን መልዕክት ላይ ሐዋርያው ዳውሎስ ብዙ የእምነት አባቶች ከዘረዘረ በኋላ እነዚህ ግለሰቦች ለምሥክርነት በዙሪያችን እንደደመና እንዳሉና ከእርሱም በእምነታችንና በተሰጠን የተስፋ ቃል መጽናት የሚያስችለንን ምሳሌነት እንደምናገኝ ገልጾለታል። ስለ ድንግል ማርያም ግን ብዙ አልጠየቀም፣ አላወቀም፣ አልተረዳም። በሃሳቡ ከዲያቆን ፍቅረ ማርያም ጋር በሚኖረው ቀጠሮ ስለዚህ ጉዳይ ለመጠየቅ ተዘጋጅቷል።

አሁኑ ጥዋት እናቱ ወይዘሮ ታመነች የመኝታ ክፍሉን በር አንኳከተው “ዳውሎስ፤ ዳውሎስ፤ ተነሳ አባክህ። ቅዳሴ ሳይገቡ መድረስ አፈልጋለሁ” ብለው ሲቀሰቅሱት፤ ዳውሎስ እንደምንም ዓይኑንና ሆዱን አንድ ላይ እያሸ ከአልጋው ተነስቶ ልብሱን መልበስ ጀመረ።

ቤተ ክርስቲያን ሲደርሱ በርከት ያሉ ሰዎች በግቢው ውስጥ ዛፍ ሥር፣ ግምብ ተደግፈው፣ ሴቶቹም ወንዶቹም ነጠላ ተከናንበው፤ ግማሹ በተመስጦ የጸሎት ሥርዓቱን ሲያዳምጥ፤ ሌላው ደግሞ በእጁ የያዘውን የጸሎት መጽሐፍ እየደገመ ቆመዋል። ወይዘሮ ታመነች አርፍደው ሲመጡ ካልሆነ በስተቀረ ውጪ መቆም አይወዱም። ብርዱንም አይችሉትም። ከደጅ ሻማና ጥዋፍ ገዝተው

ወደ ቤተ ክርስቲያን መግቢያው በር፣ ዳውሎስን ከኋላቸው አስከትለው አመሩ። ዳውሎስ፣ እናቱ ጫማቸውን አውልቀው ሲገቡ ተቀብሏቸው ይዞ በመጣው ፌስታል አድርጎ፤ በወንዶች መግቢያ ጫማውን አወለቀና ገባ። ቤተ ክርስቲያን ሲመጣ ደስ ከሚሉት ነገሮች አንዱ የዕጣኑ ሽታ ነው። ቤተ ክርስቲያኑን አውድታል። ከውጭ በሩ ሲከፈትና በመስኮት በኩል በሚገባው የማለዳ ጸሐይ ጨረር የዕጣኑ ጭስ የዓረቢኛ ጽሑፍ የጻፈ ይመስል አየር ላይ ተንሳፎ ይታያል። መቀመጫ ሥፍራ ፈልጎ ጥግ ይዞ ቆመና ሦስት ጊዜ አማተበ። ዓይኑን ጨፈነና አንገቱን ሰብሮ ለመጸለይ ሃሳቡን ሰበሰበ።

“አግዚአብሔር አምላክ ሆይ! በውስጤ የሚመላለሱትን ጥያቄዎች በሙሉ አንተ ታውቃለህ። ለነዚህ ጥያቄዎች ከስዎች ሳይሆን ከአንተ ዘንድ መልስ ማግኘት አፈልጋለሁ። እውነተኛውን መንገድ፤ እውነተኛውን ሃይማኖት ፤ እውነተኛውን አምልኮ ለመከተል ልቤ ትሻለች። አባክህ አንተ መንገዱን ምራኝ። ዓይኖቼን ከፈትልኝ። መንፈሴን ምራ” አለና እንደልማዱ ‘አባታችን ሆይ’ የሚለውን ጸሎት ቀጥሎም ‘የእመቤታችንን’ ጸሎት አደረሰ። ዓይኑን ገልጦ ግራና ቀኝ ምዕመኑን አማተረ።

እናቱ ያዩትን ሕልም ወደ ቤተ ክርስቲያን እየሄዱ ሳለ ነገሩት። ተሻለ የድሮ ቤታቸው ይመስላቸዋል በር ከፍቶ ሲወጣ፤ ዳውሎስ በመጀመሪያ እጁን ይዞ እንዳይወጣ ሲጎትተው፤ ከዚያ ግን ተከትሎት ሲሄድ አይተው ልባቸው ሲያዝን እና ሲያለቅሱ ነበር ያዩት። “ወዴት እየሄደብኝ ነው ይሄ ልጅ? ስማ ዳውሎስ፤ ወደ መጥፎ መንገድ እንዳያመራ ይህንን ልጅ ምክረው አባክህ። ጥሩ ልጅ፤ ጸባዩ ሸጋ ነው። ግን ደግሞ የዋህ ስለሆነ ምክረው” አሉት።

ቄሶቹ ቅዳሴ ገብተው መልካም ቅላጼ ያለው ድምጽ፤ ከተዘጋው የመቅደሱ መጋረጃ በስተጀርባ ባማረ ዜማ የሚታገዘው የጸሎት ቃል ይሰማል። ተሻለ ስለ ቤተ መቅደሱ መጋረጃ ሁለት ቦታ መከፈል የጻፈለት ምንባብ ትዝ አለው። በሌላ በኩል ደግሞ ዲያቆን ፍቅረ ማርያም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የብሉይ ኪዳንን ሥርዓት እንዴት ከአዲስ ኪዳን ሥርዓት ጋር አጣምራ እንደምትከተል፤ የቤተ ክርስቲያን አወቃቀር ልክ በአይሁዶች ቤተ መቅደስ ወይም እግዚአብሔር ለሙሴ በሰጠው ፕላን መሠረት እንደሆነም አስታወሰ።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተሰየመው ምዕመን በጥሞና የቅዳሴውን ስነ ሥርዓት ይከታተላል። የተወሰኑት የተለያዩ የጸሎት መጽሐፍት ይዘው ያነባሉ። አንዳንዱ የዳዊት መዝሙርን ይደግማሉ፤ ሌሎች ደግሞ ሰኔ ጎሰጎታ ወይም ድርሳነ ሚካኤል ይዘዋል። አንብበው፤ ደግመው ሲጨርሱ መጽሐፉን ተሳልመው ይሰሙትና፤ ወንዶቹ የተከናነቡትን ነጠላ ገለጥ አድርገው ኮታቸው ደረት ኪስ ውስጥ ያኖሩታል። ሴቶቹ ደግሞ ብብታቸው ውስጥ የያዙትን ቦርሳ ከፍተው ይመልሱታል። አልፎ አልፎ ሊጠመቁ የመጡ ሕፃናት እሪ እምቧ እያሉ የለቅሶ ጩኸታቸውን ያሰማሉ። እያለፉ ዲያቆኖቹ ደወል ያቃጭላሉ። ምዕመኑ ደግሞ ጊዜውን እየጠበቁ ቅዳሴውን እየተቀበሉ ያዜማሉ። እንዲሁም ከወገባቸው ጎንበስ እያሉ ይሰማሉ።

ዳውሎስ ቀና ብሎ ጣራ ጣራውን እያየ ወደ እግዚአብሔር መንፈሱንም ልቡንም አነሳሳ። ለመጀመሪያ ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር ባለው ግንኙነት ሥፍራው የት ጋር እንደሆነ ተገነዘበ። በእርግጥ መጥፎ ሰው አይደለም። ከፋት የለበትም። ሰውን አክብሮ ነው

የሚኖረው። ቢበዛ የሲጋራና የጫት ዓመሱ ነው መጥፎ። ተሻለ ከሄደ በኋላም መጠጥ አልፎ አልፎ ካልሆነ በስተቀር፤ ቡና ቤት ብቻውን መግባት ስለሚያስጠላው ከጠጣ ረዥም ጊዜ አልፎታል። ይህም ሆኖ በእግዚአብሔር የጽድቅ ሚዛን እራሱን ሲያስቀምጥ የሚመዘን መልካም ነገር እንደሌለው፤ ውስጡ ባዶ እንደሆነ ተሰማው። ተሻለ 'የኛ ጽድቅ እንደመርገም ጨርቅ ነው' ብሎ ያለው እውነት መሆኑ ውስጡ አረጋገጠለት።

አንደ ዛሬ ጎጢአተኛነቱ ተስምቶት አያውቅም። እንደዚያው ቀና አንዳለ "ለካስ ከእግዚአብሔር ርቄ ነው ያለሁት። ለካስ ሕይወቴ ያለ ፈጣሪዋ ባዶ ነች። ለካስ እግዚአብሔር ያቀደልኝን ሳልፈጽም፤ ተስፋ የገባልኝን ሳልቀዳጅ፤ የተመኘልኝን ግብ ሳላደርስ የኖርኩትና የምኖረው ሕይወት ትርጉም የለሽ ነው" ብሎ ለራሱ ተናገረ።

ዛሬም ዳውሎስ ከዲያቆን ፍቅረ ማርያም ጋር የተቀጣጠረው ሰላም ካፌ ነበር። ዳውሎስ ካለው ጸባይ እንዲቀጠሮ ቦታ ሰዓት አሳልፎ መድረስ አይወድም። ከተሻለ ጋር ሲቀጣጠሩ ሁልጊዜም ከተቀጣጠሩበት ሰዓት ቀድሞ ነው የሚደርሰው። ተሻለ ደግሞ በፍጹም አይሳካለትም። ሁልጊዜ አርፍዶ ነው የሚደርሰው። ሲገናኙ ሰላምታ እንኳን አይለዋወጡም። ዳውሎስ ስለ ሰዓት ማከበር የተለመደውን ምክርና ግሳጼ በማዘነብ ይጀምራል። “ቢቃ እሺ ይቅርታ አልኩህ እኮ” ይለዋል ተሻለ። ዳውሎስ መልሶ “ያንተ ይቅርታ እኮ እንደ ዛሬ ብር ዋጋ እያጣ መጥቷል። ዛሬ ይቅርታ ስትለኝ፤ ትከክል አይደለሁም፤ አጥፍቻለሁ ማለት ብቻ ሳይሆን ነገ አልደግመውም ማለት መሆን አለበት። ከዛሬ ጀምሮ አሥራ አምስት ደቂቃ ጠብቄህ ተነስኼ ነው የምሄደው” ይለዋል በንዴት። ተሻለም እያረፈደ መምጣት፤ ዳውሎስም ያቺን የአሥራ አምስት ደቂቃ ማስጠንቀቂያ ደጋግሞ መናገር ሳያቋርጡ ተለያዩ።

ዳውሎስ ሰላም ካፌ ገብቶ ዲያቆን ፍቅረ ማርያምን እየተጠባበቀ ማኪያቶ አዟል። አማረች የለችም።

አሳላፊውን “አማረች የለችም እንዴ?” ብሎ ጠየቀው።

“ስሞኑን ሥራ አልገባችም። ትንሽ አማቷል መሰል” አለው አሳላፊው።

“ምነው በደህና?” አለ ዳውሎስ ደንገጥ ብሎ። ዳውሎስ አማረችን ካወቃት ጊዜ ጀምሮ እንዴት እንደሚጠይቃት እየፈራ እንጂ ይወዳታል። የሰላም ካፌ ባለቤት የቅርብ ዘመድ ነች። ከድሬዳዋ አሥራ ሁለተኛ ከፍል እንደጨረሰች አዲስ አበባ

የከፍተኛ ትምህርት ለመከታተል ነበር የመጣትው። በከተማይቱ እንደአሸዋ በፈለች ኮሌጆች በአንዱ ተመዝግባ የኮምፕዩተር ሳይንስ ትምህርት እየተከታተለች እንደሆነ አንድ ቀን አጫውታዋለች። በአረፍት ሰዓቷ ቤተሰቦችዋን ለመርዳትና ትንሽም የኪስ ፍራንክ ለማግኘት ቡና ቤታቸው ውስጥ ትሠራለች። ቆንጆዬ የቀይ ዳማ፤ ቁመቷ እንደ አፍንጫዋ ሰልከክ ያለ፤ የሰውነቷ ቅርጽ የሚማርክ፤ የደስ ደስ የሞላባት ልጅ ነች። ስታወራ ‘ሽ’ እና ‘ረ’ ስትል አፍዋ ኩልትፍ ሲል የዳውሎስ ልብ ይሰረቃል። በሃሳቡ አማረችን እያሰላሰለ ዲያቆን ፍቅረ ማርያም ወደተቀመጠበት ሲያመራ እየውና ከወንበሩ ተነሳ።

“ዳውሎስ እንዴት ሰነበትክ? ይቅርታ አረፈድኩኝ አይደል? ዛሬ ከፋቅ ሠፈር ነው የመጣሁት እና ታክሲ አጥቼ ነው። በጣም ይቅርታ” ብሎ ዲያቆን ፍቅረ ማርያም ዳውሎስን አቅፎ ትከሻ ለትከሻ ተሳሳመ።

ዳውሎስም እንደ ተሻለ ሳይሆን የዲያቆን ፍቅረ ማርያም ይቅርታ እውነተኛ እንደሆነ አምኖ “አረ ግድ የለም ይገባኛል። ደግሞም ብዙ አልጠበኩም እኔም ገና መድረሴ ነው። ሰላም ሰነበትክ ፍቅረ ማርያም” በማለት እጸፋውን ሰላምታ አቀረበ።

ገና ሳይቀመጡ አሳላፊው ፍቅረ ማርያምን ተከትሎ ነበርና “ምን ልታዘዝ” ብሎ ጠየቀ።

“ቀዝቃዛ ነገር ይሻለኛል። ጸሐዩ እሳት ነው ዛሬ” ብሎ ፔፕሲ እዘዘ። አሳላፊው እንደሄደ ፍቅረ ማርያም ወደ ዳውሎስ ዞር ብሎ “አማረች የለችም እንዴ?” በማለት ጠየቀ።

ዳውሎስ መብረቅ የመታው ይመስል በድንጋጤ፤ ከወፍጮ ቤት ዱቄት እንደተሸከመ ወዝአደር ነጭ ሆነ። ይህ ጥያቄ ከየት መጣ? ፍቅረ ማርያም በውስጡ ለአማረች ያለኝን ስሜት አውቆብኛል እንዴት? ተሟሙቶ ትንፋሹን ሰብሰብ አደረገና “የለችም መሰለኝ። የአረፍቷ ቀን ይሆናል” አለ። ፍቅረ ማርያም ከመድረሱ በፊት ከአሳላፊው ጋር መነጋገሩን ለመግለጽ አልፈለገም።

“አም ... እሺ። እንዴት ሰነበትክ ታዲያ? በቀደም ቤተ ክርስቲያን ከእማማ ጋር አየሁህ ልበል?”

“አዎ እማዬ ካልመጣህ ብላኝ ከእርሷ ጋር መጥቼ ነበር”።

“ጎሽ ጥሩ ነው። እግዚአብሔር ለምላክን ለማወቅ፤ እርሱን ለመከተልና ለመታዘዝ፤ እንዲሁም የአባቶቻችንን ሥርዓትና ትምህርት ለመከተል ጽኑና አውነተኛ ፍላጎት እንዳለህ በውስጡ ይታወቀኛል። እንደርሱ ባይሆንማ ለመማር ብለህ የምትጠይቃቸው ጥያቄዎች አይኖሩህም ነበር። በጣም ላበረታታህ አወዳለሁ” አለና፤ ፍቅረ ማርያም አሳላፊው ይዞ የመጣውን ፔፕሊ ከፍቶና በብርጭቆ ቀድቶ እስኪሄድ ድረስ ወንበሩ ላይ ወደ ኋላ ደገፍ ብሎ ጠበቀ። አሳላፊው ሲሄድ፤ “ነገር ግን እስከዛሬ የጠየከኝን ጥያቄዎች በሙሉ ወደ ኋላ ተመልሼ ሳስባቸው፤ አመጣጣቸው ከየት እንደሆነ ለማወቅ አላዳገተኝም። ነገር ግን በመጠኑም ቢሆን አሳስቦኛል። እንዲያው ያለህበትን ሁኔታ ለማወቅ አጓዳለሁኝ” አለው።

ዳውሎስ በረዥሙ አሰባና፤ ዛሬስ ማምለጫ መንገድ እንደሌለው ገምቶ እንደዚሁም የተሻለን ሁኔታ በውስጡ አምቆ ለመያዝ አቅሙ እንደደከመበት ተረድቶ፤ ደፈረና ሌላ ሰው እንዳይሰማበት የፈለገ ይመስል ድምጹን ዝቅ ሊድርገ “ፍቅረ

ማርያም፤ ወንድሜ ተሻለ ዴንጤ ሆንኩኝ ብሎ ደብዳቤ ከጻፈልኝ በጣም ቆየ። የመጀመሪያ ቀን እቤትህ መጥቼ የነበረው ከተሻለ ይህንኑ የሚገልጸው ደብዳቤ በደረሰኝ በማግስቱ ነበር። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እኔ የማውቀውን፤ ከአንተ ደግሞ የተማርኩትን፤ ያገኘሁትን መረጃ እያጠናከርኩኝ መልስ እጽፍለታለሁ። እርሱም እኔ የማስምርባቸውን ነጥቦች አያይዞ በርካታ መረጃዎችን እያጠናቀረ ይመልስልኛል። በእንደዚህ ያለ የመልዕክት ልውውጥ ላይ እንኛለሁ” አለና በረጅሙ ተነፈሰ።

“በስመ አብ ወልድ ወመንፈስ ቅዱስ” ብሎ ፍቅረ ማርያም ሦስት ጊዜ አማተበ። በአንድ በኩል የተሻለ ዴንጤ መሆን ቢያበሳጩውም በሌላ በኩል ደግሞ ዳውሎስ የተሸከመውን ከብደት በሚገባ ስለተረዳ እዘነለት።

“እዬ አምላኬ እንዴት ያለ ጉድ ነው! እነዚህ ጭልፊቶች አደገኞች ናቸው ብዬሃለሁ እኩ። ሽረ ለመሆኑ እንዴት አገኙት? እርሱስ እንዴት ሊታለልላቸው ቻለ?”። ፍቅረ ማርያም ጥያቄዎቹ አላልቅ አሉት። “ለነገሩ እነርሱ መጽሐፍ ቅዱስን እናውቃለን እያሉ፤ ከዚህም ከዚያ አያጣቀሱ፤ ያለበታው እና እንደፈለጉት እየተረጎሙ በማምታታት አንደኛ ናቸው። እኔ መቼም በጣም እንድትጠነቀቅ አመክርሃለሁኝ። የሃገራችንን ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን የጥንት እምነት በግልጽ ያስረዳሁህ ይመስለኛል። አሁንም ትከክለኛውን ትምህርት ከማስተማር ወደ ኋላ ስለማልል ሳትፈሩ ሁሉንም ነገር መጠየቅ እንድትችል አበረታታሃለሁኝ። ከኔ ጋራ እንደዚህ እየተገናኘን መወያየታችንን አወደዋለሁ። ከዚህ በላይ ደግሞ ወደ ቤተ ክርስቲያን በየጊዜው እየመጣህ ከሃገርህ፤ ከቤተሰብህ፤ ከወገንህ፤ ሃይማኖትና እምነት ጋር እንድትቆራኝ ከማስጠንቀቅና

ከመገፋፋት አላሰልሰም። ለመሆኑ ምን እያለ ጻፈልህ?" ብሎ ፍቅረ ማርያም ዳውሎስን ትኩር ብሎ እያየ ጠየቀው።

"ስለ ብዙ ነገር ጽፎልኛል። እውነት ለመናገር የጻፈልኝ ነጥቦች፣ ከመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ ከታሪክ ማኅደር ያቀረበልኝ መረጃዎች ጠንካራ ናቸው ለማለት እደፍራለሁ። ነገር ግን ስለቴዎስጂ ብዙ ስለማላውቅ አስተሳሰቤ ውስን ስለሆነ ይሆናል። ሰሞኑን ግን በውስጤ ሲመላለስ የነበረውና፣ ፈቃድህ ከሆነ ዛሬ ልንነጋገርበት የፈለኩት ጉዳይ ስለ እመቤታችን አማላጅነትና በአጠቃላይ ስለ እርሷ ብጽኢትነትና በደገንነት ላይ ስላላት ሚና ነበር" አለ ዳውሎስ።

"በዚህ ጉዳይ ላይ የጻፈልህ ነገር አለ? ምን አለህ? እነዚህ ዴንጤዎች እመቤታችን ያለ ልክ ነው የሚጠሏት" ፍቅረ ማርያም ከየት ለመጀመር እንዲያመቸው ለማረጋገጥ አስቦ ጠየቀ።

"ስለ ብዙ ነገር ሲጽፍልኝ፣ ለምሳሌ በጠቅሰ፤ ስለ ብሉይና ስለሐዲስ ኪዳን ሕግጋት አፈጻጸም፣ ስለ ቅዱሳን አማላጅነት፣ ስለ ሰዕል ስግደት ወዘተ ሲገልጽኝ፤ ስለ እመቤታችን ገና ምንም ነገር አልጻፈልኝም። ነገር ግን ስለዚህ ጉዳይ ወደፊት በሰፊው እንደሚጽፍልኝ ስላሳወቀኝ ከወዲሁ ልዘጋጅበት ብዬ አስቤ ነው። የምሕረት ኪዳን ተቀብላለች ብላ እማዬ አንድ ቀን ስትናገር ሰምቻለሁ። የኪዳን ምሕረትን በዓል የምናከብረውም ይህንኑ ለማስታወስ ነው ብላኛለች። በሌላ በኩል ደግሞ እመቤታችን ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመውለዱ በፊትም ሆነ በኋላ ድንግል እንደነበረች ይነገራል። ዴንጤዎቹ ደግሞ ክርስቶስን ከወለደች በኋላ

ከየቤፍ ልጆች ወልዳለች እያሉ እንደሚያስተምሩም ሰምቻለሁኝ። ዛሬ በዚህ አርእስት ላይ ብንነጋገር ደስ ይለኛል" አለ ዳውሎስ።

"መልካም። እኔም በጣም ደስ ይለኛል። ስለ ቅንነትህም ላመሰግንህ እወዳለሁ። በአንዳንድ ነገር ዴንጤዎች ከእርቶዶክስ ተዋሕዶ እምነት ጋር የሚስማሙበት ነጥቦች አሉ። ለምሳሌ ሚስጥረ ሥላሤን ብትወስድ በባህርይ አንድ አምላክ በገቢር ግን አብ ወልድ እና መንፈስ ቅዱስ እንዳሉ ሁለቱም ወገኖች ያምናሉ። የጄሆቭ ምሥከሮችን ብትወስድ በዚህ እያምኑም። ክርስቶስ ስለ ሰው ልጅ ንጢአት ዕዳ ሊከፈል በመስቀል ላይ እንደተሰቀለ አሁንም ሁለቱ ወገኖች ያምናሉ። ዳግምም በሙታን እና በሕያውያን ላይ ሊፈርድ እንደሚመለስ ያምናሉ። ምድር ከሰማይ እንደምትርቅ የሚያለያየና የሚያራርቀን እነርሱን ደግሞ መናፍቅ የሚያደርጋቸው፤ ስለ ቅዱሳን ብቻ ሳይሆን በተለይ ክርስቶስን ዘጠኝ ወር በጥንቃቄ የተሸከመችውን እናቱን ባከበራት መንገድ አለማክበራቸውና ልጇ የሰጣትን ትልቅ ክብር በመናቃቸው ነው። ቅድስት ድንግል ማርያም ፍፁም አምላክ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን በመውለዱ ክብርት ናት። ክብሯም ከቅዱሳን ሁሉ በላይ ነው። የተሰጣት እና እኛም የምናቀርብላትና የምንሰጣት ክብር በሦስት ይመደባል። እንደኛ ከሌቶች ሁሉ ተመርጣ የአምላክ እናት እንድትሆን ስላደረገ፤ 'አንቺ ከሌቶች ሁሉ ተለይተሽ የተባረከሽ ነሽ' ስላላት ከእግዚአብሔር የበለጠ ክብርንና በረከትን እንደተቀበለች ለማየት እንችላለን። ይህ ታላቅ ክብር ዓለምን ለማዳን እግዚአብሔር በድንግል ማርያም የፈጸመውን ታላቅ ምስጢር እናያለን። ሁለተኛ፤ በመላእክት ዘንድ ትከበራለች። የመልአኩ የቅዱስ ገብርኤልን ስላምታ ስንመለከት 'ጸጋን የተሞላሽ

ወይ እግዚአብሔር ካንቺ ጋር ነው፤ አንቺ ከሴቶች መካከል የተባረከሽ ነሽ ብሏታል። ይህንን ዓይነት ብሥራት ከድንግል ማርያም በፊት የነበረ ማንም ሰው በፍፁም አላገኘም።

ሦስተኛ፤ በገብርኤል በኩል በመጣው ታላቅ ብሥራት በኋላ፤ መጥምቁ የሐንስን ፀንሳ የነበረችውን ቅድስት ኤልሳቤጥን ድንግል ማርያም ልትጎበኝ ወደ ይሁዳ ተጉዛ ለቅድስት ኤልሳቤጥ ስላምታ ባቀረበች ጊዜ መንፈስ ቅዱስ በኤልሳቤጥ ላይ አደረ፤ በመንፈስ ቅዱስም ተሞላች፤ ጽንሷም በደስታ ዘለለ። ቅድስት ኤልሳቤጥም በታላቅ ድምጽ ጮኻ 'አንቺ ከሴቶች ሁሉ የተባረከሽ ነሽ፤ የማህጽንሽም ፍሬ የተባረከ ነው፤ የጌታዬ እናት ወደ እኔ ትመጣ ዘንድ እንዴት ይሆንልኛል፤ እነሆ ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ ያመሰግኑሻል' በማለት አመሰግነቻት።

ይህ የማይመረመር ታላቅ ምስጢር ለተፈጸመላት ለቅድስት ድንግል ማርያም የከብር ከብር ተሰጥቷታልና ስለዚህ እናመሰግናታለን። በእግዚአብሔር ፊት ጸጋና ሞገስን ማግኘት፤ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ መሆን፤ የእምላክ እናት መሆን፤ ለቅድስት ድንግል ማርያም ብቻ የተሰጠ የተደራረበ ልዩ ጸጋ ነው። ከሁሉም በፊት በጸጋ ላይ ጸጋ የተሰጣት እርሷ ብቻ ናት። ትህትናን ከንጽሕና፤ ድንግልናን ከቅድስና አስተባብራ ይዛ ስለተገኘች ለቅድስት ድንግል ማርያም ከብርና ምስጋና ይገባታል።

ይሄ ደግሞ በቅዱሳን አባቶች ዘንድ ሲደረግ የነበረ ሥርዓት ነው። ከብዙ በጥቂቱ ልጥቀስልህ። ቅዱስ ጎርጎርዮስ ገባሬ ተአምር የተባለ የቤተ ክርስቲያን አባት በኒአቅሳርያ በ240 ዓም በኤዲስ ቆዶስነት የተሾመ የእግዚአብሔር አገልጋይ ነበር። ብዙ ተአምራትን

ስላደረገ 'ገባሬ ተአምር' የሚባል ስም ወጥቶለታል። ይህ አባት ስለ ቅድስት ድንግል ማርያም ቅድስና ብዙ ውዳሴ አበርክቷል። ለምሳሌ "ከትውልድ ሁሉ በመንፈስም በሥጋም ንጽሕት እርስዋ ብቻ ከመሆኗም በላይ፤ ሁሉን ማደረግ የሚችል ጌታችንን የወለደች ናት። ስለዚህም አድናቆትና አክብሮት እናቀርብላታለን" ብሏል።

በ338 ዓም በሶሪያ ማዕረገ ድቁና የተቀበለ ቅዱስ ኤፍሬም የተባለ አባት ደግሞ ብዙ የምስጋና ውዳሴዎችን እንዲህ ሲል አበርክቷል። "በድንግልና ፍጽምት የሆነሽ ማርያም ሆይ! የድንግልናሽ ምስጋናና ክብር ታላቅ ነው። እግዚአብሔር ካንቺ ጋር ስለሆነ ጸጋን አገኘሽ። ያዕቆብ ከምድር ሰማይ ደርሳ የእግዚአብሔር መላእክት ሲወጡባት ሲወርዱባት ያያት የብርሃን መስላል አንቺ ነሽ። ሙሴ በነደ እሳት ሰትቃጠል ያያት ዕጽ አንቺ ነሽ። ይኸውም ወደዚህ ዓለም መጥቶ በማሕጸንሽ ያደረው የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የመለኮቱ እሳትነት ቅዱስ ማሕጸንሽን አላቃጠለውም። ዘር ያልተዘራበት እርሻ አንቺ ነሽ፤ የሕይወትም ፍሬ አንቺ ካንቺ ወጣ፤ የሴፍ የዋጃት የነበረ አንቁን ያገኘበት መዝገብ አንቺ ነሽ፤ ይኸውም በማሕጸንሽ ያደረው በዚህ ዓለምም የወለድሽው መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።"

ሌላ ልጩምርልህ። በ381 ዓም በሊቀ ኤዲስ ቆዶስነት በአንጾቂያ ከተማ ከዚያም በ398 ዓም የቁስጥንጥኒያ ፓትሪያርክ ሆኖ የተሾመ ቅዱስ የሐንስ የተባለ አባት ነበር። በትምህርቱና በጽሑፉ ትልቅ ሥፍራ በማግኘቱ የሐንስ አፈወርቅ የሚል ስም አግኝቷል። ይህ የቤተ ክርስቲያን አባት ከጻፋቸው ብዙ ድርሳናት

መካከል ስለ ቅድስት ድንግል ማርያም ከብርና ቅድስና የተናገረው ድርሳን ትልቁን ቦታ ይዞ ይገኛል። “እግዚአብሔር ቃል ነፍስን ሥጋን ካንቺ ነስቶ ሰው የሆነ፤ ሙሽራም ከጫጉላው አንደወጣ ካንቺ የተገኘ ማርያም ሆይ ደስ ይበልሽ። የጠፋ በግ አዳምን የፈለገው ባገኘውም ጊዜ በትከሻው የተሸከመው እውነተኛ ቸር ጠባቂ ካንቺ ተወለደ ማርያም ሆይ ደስ ይበልሽ። እግዚአብሔር ከሥጋሽ ሥጋን ከነፍስሽ ነፍስ ሲነሳ ጸጋን ሞገስን አግኝተሻልና ማርያም ሆይ ከብር ይገባሻል”። በመጨረሻም ቅዱስ ፕሮክሊየስ የተባለ በ426 ዓም የሲዚኩስ ከተማ ኤጲስ ቆዶስ ሆኖ የተሾመ አባት ነበር። እርሱም እንዲህ ሲል ቅድስት ድንግል ማርያምን አመሥግኗል። “ለሰው ሁሉ ከመገዛት የሚያወጣ የነፃነት መጽሐፍ የተጻፈበት ማሕጸን የምትደምቅ ናት፤ ስለ እኛ ሞትን የሚቃወም መሣሪያ የተቀመጠበት ማሕጸን ምንኛ ድንቅ ናት። እግዚአብሔር ከባህርዩ ሳይለወጥ እንደመልክ ጸዴቅ ያለ ከህጎች ገንዘብ ያደረገ ካህን ሆኖ ያገለገለበት መቅደስ ምንኛ ድንቅ ናት”።

አየህ ዳውሎስ እግዚአብሔር ለቅድስት ድንግል ማርያም ያደረገላት ድንቅ ሥራዎች ብዙ ናቸው። 1ኛ ስትወለድ ጀምራ ንጽሕት ናት። 2ኛ በሃሳብ ንጽሕት ናት፤ 3ኛ በሥጋ ንጽሕት ናት፤ 4ኛ ደግሞ በልቡና ንጽሕት አድርጎ ፈጥሯታል። ዴንጤዎቹ እንደሚሉት ሳይሆን ሁልጊዜ ዘወትር ድንግል ናት። ጌታን ከመጸነሷ በፊት፤ ጌታን በጸነሰች ጊዜ፤ ጌታን ከመውለዱ በፊት፤ ጌታን በወለደች ጊዜ፤ ጌታን ከወለደችም በኋላ ምንጊዜም በድንግልና የጸናች ናት። መናፍቅ ዘላለማዊ ድንግልናዋን በመካድ በማቴዎስ ወንጌል ላይ የተወሰኑ የዮሴፍ ልጆች ከእርሷ እንደተወለዱ አድርገው ያስተምራሉ። ጌታችንን የተሸከመ ማሕጸን

ፍጡራን ልጆች ተወልደውበታል ብሎ ማስተማር በቀጥታ የጌታችንን አምላክነት መካድ ነው። ስሕተት ብቻ ሳይሆን ዐቢይ ጎጠኦት ነው። ማርያም ልጆች ቢኖሯት ኖሮ በመስቀል ላይ እያለ እናቱን ለሐዋርያው ዮሐንስ በአደራ ባልሰጠው ነበር። ነቡዩ ሕዝቄል በምዕራፍ 44 ቁጥር 1 እስከ 9 እንዲህ ብሎ ተንብይዋል። ‘ወደ ምሥራቅ ወደሚመለከተው በስተውጭ ወዳለው ወደ መቅደሱ በር አመጣች፤ በሩም ተዘግቶ ነበር፤ እግዚአብሔርም ይህ በር ተዘግቶ ይኖራል እንጂ አይከፈትም፤ ሰውም አይገባበትም። የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ገብቶበታልና ተዘግቶ ይኖራል’ በማለት የማርያምን ዘላለማዊ ድንግልና ያሳያል”።

ዲያቆን ፍቅረ ማርያም ለረዥም ጊዜ ስላወራ ትንሽ አረፍ ለማለት ፊልጎ ወደኋላው ደገፍ አለና የቀኝ አጃን አገጨ። ላይ ደገፍ አድርጎ ፎቶ አስቻለው ዘንድ ፎቶፍራፍ ሊነሳ ይመስል አግሩን አጣመረና ዳውሎስን ትኩር ብሎ አየው። “እያዳመጥክኝ ነው? የአምነታችን መሠረት በቅዱስ መጽሐፍት ላይ የተገነባ እንደሆነ እያጤንክ ነው? ከዚያም ከአባቶቻችን ሲወርድ ሲዋርድ መምጣቱ ይታይሃል?” አለና ጠየቀው። ዳውሎስ መልሰ መስጠት ይኑርበት አይኑርበት ሳይወስን አራሱን በአዎንታ ነቀነቀ። ዳውሎስ ሁልጊዜም ፍቅረ ማርያም ሲያስተምረው፤ ሲያስረዳው፤ ከመጽሐፍትና ከታሪክ ሲያጣቅስ በአድናቆት ነው የሚያዳምጠው።

“በጣም ጥሩ” አለና ፍቅረ ማርያም ንግግሩን ቀጠለ። “ስለ አማላጅነቷ ደግሞ እንነጋገር። ቅድስት ድንግል ማርያም ከእግዚአብሔር በታች ከቅዱሳን ሁሉ በላይ ከፍ ከፍ ያለችና የከበረች ስለሆነች ከእግዚአብሔር በተሰጣት የማማለድ ስልጣን ቅድስት ሆይ ለምኝልኝ እያሉ ለሚለምኑለት ሁሉ ከእግዚአብሔር

ምሕረትን እያማለደች እየለመነች እንደምትሰጥ ቀናውንና የተመሰገነውን ሃይማኖት የሚከተሉ ሁሉ ያምናሉ። ምክንያቱም ቅድስት ድንግል የእግዚአብሔር እናትና አገልጋይ በመሆኗም ከሁሉም ቅዱሳን የበለጠ ለእግዚአብሔር ቅርብ ናትና።

በዚህ መንገድ በሥርዓተ ዓለምም ቢሆን ለቤተ መንግስት ፣ ለንጉሡ ቅርብ የሆኑ ሁሉ፣ ማለት የቅርብ ዝምድና ያላቸው ሰዎች ሁሉ ስለተበደሉትና ስለተቸገሩት ሰዎች ወደ ንጉሡ እየቀረቡ እንደሚማልዱ የታወቀ ነው። ነብዩ ሙሴን ውስድ ለምሳሌ፤ አስቴርን ተመልከት። እነዚህ ቅዱሳን በማማለዳቸው አስራኤልን ከጥፋት አድነዋል። በዚህ መሠረት ከጌታችን ሊኢየሱስ ክርስቶስ ከሙሴ ይልቅ፣ ከአስቴርም ይልቅ እጅግ የቀረበችና ከሙሴ ይልቅ እግዚአብሔር ያከበራት ቅድስተ ቅዱሳን ድንግል ማርያም ወደ እርሷ እርዳታ እገዛን ለሚፈልጉ ሁሉ ወደ ማይሻረው ዘላለማዊ ንጉሥ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ እየጸለየች እንደምታማልድ የተረጋገጠ ነው። ለምሳሌ ውስድ በዮሐንስ ወንጌል በቀረበልን መሠረት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሠርግ ተጠርቶ ሳለ ወይን ጠጅ ባለቀባቸው ጊዜ እመቤታችን ስላማለደች ክርስቶስ የመጀመሪያውን ተአምር ለሰው ልጅ ለማሳየት በቃ። ኢትዮጵያዊው ቅዱስ ያሬድ በ6ኛው ክፍለ ዘመን የጻፈውን ደግሞ እንመልከት። 'ለሕዝቦችሽ የጎጢአት ይቅርታን ታሰጪ ዘንድ ዘላለማዊ ሕይወትን ለሚወርሱ ሁሉ መሸጋገሪያ ትሆኒ ዘንድ ከኦብ ከወልድ ከመንፈስ ቅዱስ ተፈቅዶልሻልና' ይላል። እናም ዛሬ ጸረ ማርያሞች እመቤታችንን ቢንቁ ለአነርሱ ይብስባቸዋል እንጂ ኃያሉ ፈጣሪ አንድ ጊዜ አክብሯታል፤ ከብሯንም ሊነጥቅ የሚችል የለም" በማለት ፍቅረ ማርያም ገለጻውን ደመደመ።

ዳውሎስ የሰማውን ሁሉ በሥነ ሥርዓት እያጣጣመ እና ለተሻለ እንዴት እድርጎ እንደሚጽፍለት በሃሳቡ ቅንብሩን እያሰላሰለ አንድ ጥያቄ በውስጡ መጣለት። "ቅድም ስትገልጽልኝ ቅድስት ድንግል ማርያም ከኢየሱስ ክርስቶስ የምሕረት ቃል ኪዳን ተቀብላለች ብለህ ነበር። ይህንን ኪዳን የተቀበለችው በሕይወት እያለች ነው ወይስ ከዚህ ዓለም በሞት ከተለየች በኋላ ነው?" ብሎ ጠየቀ።

"በጣም አስተዋይ ጥያቄ። እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም እንደ ማንኛውም ሰው ብታርፍም ክርስቶስ በታላቅ ኃይሉ ሥጋዋ መበስበስን እንዳያገኝ ከሙታን አስነስቷት አርጋለች፤ በከብሩም በቀኙ ተቀምጣ ስለኛ ትማልዳለች" በማለት ፍቅረ ማርያም መልሱን ጀመረ። "የሆነው እንደዚህ ነው ። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሳለ ለሐዋርያው ዮሐንስ 'እነሆ እናትህ' ብሎ በአደራ ከሰጣት በኋላ እመቤታችን ከሐዋርያት ጋር በመሆን የክርስቶስ ወንጌል ስታገለግል ኖራለች። ለምሳሌ በዴንጤቆስጤ ዕለት መንፈስ ቅዱስ በወረደ ጊዜ እመቤታችን ከሐዋርያት መካከል አብራቸው ነበረች። እመቤታችን ጎለጎታ በሚገኘው የልጇ መቃብር እየሄደች ወደ ኢየሱስ አዘውትራ ትጸልይ ነበር። አይሁዶችም ይህንን አይተውና በቅናት ተሞልተው በድንጋይ ሊወግሯት ፈለጉ። ነገር ግን እግዚአብሔር ከነርሱ አንድነት ለወደ አደረጋት። ከዚያም አንድ ቀን ስትጸልይ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ መንግስተ ሰማይ እንድትነጠቅ አድርጎ የቅዱሳንን የማረፊያ ሥፍራ፣ የነ አብራሃም የነ ይስሐቅ የነ ያዕቆብን የመኖሪያ ሥፍራ አስጎበኛት። እነርሱም በታላቅ ደስታ ተቀብለዋት 'አንቺን ለፈጠረ ለእግዚአብሔር ከብር ይሁን፤ ባንቺ ምክንያት ደኅንነትን አገኘን፤ አንቺም ከጥፋት

የምናመልጥበት የሕይወት በር ሆንሽልን በማለት ሰንዱላት። ከዚያም የእግዚአብሔር መላእክቶች ወስደው ለሰይጣንና ለተከታዮቹ የተዘጋጀውን የፍርድ ሥፍራ አሳይዋት። እመቤታችንም 'ወየው ለኔ! የሰው ልጆች እዚህ እንዳይደርሱ ይህንን ማን ያሳውቅልኛል' በማለት አምርራ አዘነች። ከዚያም ወደ ምድር በመላእክት ታጅባ ተመለሰች። ይህች ዕለት የካቲት 16 ነበረች። አምርራም፣ ዛሬ የሰኔ ጎለጎታ ብለን በምንጠራው የጸሎት መጽሐፍ ላይ የሚገኘውን ጸሎት አጥብቃ ጸለየች። በጸለየችም ጊዜ ክርስቶስ ከመላእክቶቹ ጋር ሆኖ ተገለጠላትና 'ምን ላድርግልሽ' ብሎ ጠየቃት። እርሷም 'የመታሰቢያ በዓሌን የሚያከብረውን፣ በሰሜ ቤተ ክርስቲያን የሚያቆመውን፣ በሰሜ የታረዘን የሚያለብሰውን፣ የታመመን የሚጎበኘውን፣ የተራበን የሚያበላውን፣ የተጠማን የሚያጠጣውን፣ ያዘነን የሚያጽናናውን፣ ስለምስጋናዬ መጽሐፍ የሚጽፈውን፣ ወይም በበዓሌ ቀን ውዳሳዬን የሚዘምረውን ዓይን ያሳየውን፣ ጆሮ ያልሰማውን፣ አእምሮ ያለሰበውን ዋጋ/ወርታ ሰጠው። ጌታዬ ሆይ! በእኔ የሚያምነውን ከሲኦል ነፃ ታደርገው ዘንድ አለምንሃለሁ' በማለት ጠየቀችው። እርሱም የለመነችውን እንደሚያደርግላት ለዘለዓለም ቃል ኪዳን ገባላት። በዚህም መሠረት ወር በገባ በ16 የኪዳነ ምሕረትን በዓል እናከብራለን" ብሎ ፍቅረ ማርያም ዝም አለ። ዳውሎስ ዝምታውን ተከትሎ ትንሽ ካሰበ በኋላ "የእረፍቷስ ሁኔታ እንዴት ነበር?" ብሎ ፋታ ሳይሰጠው ጥያቄውን ሰነዘረ።

ፍቅረ ማርያም የደረቀውን ጉሮሮ በፔፕሊው አረሰረሰና በሰፊው ማስረዳቱን ቀጠለ። "የእመቤታችን ተአምራት እንደዚሁ በዚህች በትንሽ ሰዓት ውስጥ ተዘርዝሮ የሚያልቅ ነገር

አይደለም። ግን አሳጥሬ እነግርሃለሁ። ከዚህ በተጨማሪ የእርሷን፣ የክብሯን፣ የተአምራቷን ታሪክ የሚያወሱ ብዙ መጽሐፍት ስላሉ እነርሱን መመልከት ትችላለህ። ስለ እመቤታችን እረፍት የጻፈው ሐዋርያው ዮሐንስ ነው። ከክርስቶስ እርገት ሁለት ዓመት በኋላ በሳምንቱ በአራተኛው ቀን፣ ቅድስት ድንግል ማርያም እሳትና አጣን ይዛ በክርስቶስ መቃብር ላይ ልትጸልይ ሄደች። እዛም 'ጌታ ሆይ! ከዚህ መከራና ስቃይ ከበዛበት ዓለም እባክህ ውስደኝ' ብላ ተማጸነችው። የእግዚአብሔር መልአክም መጥቶ ጸሎቷ እንደተሰማላት ያበስራታል። ከዚያም ከሚያገለግሏት ደናግል ጋር ሆና ወደ ቤተሌሐም ሄደች። ዓርብ ቀን ታመመች። በጸሎትም እያለች ሐዋርያው ዮሐንስ ካለበት ከኤፌሶን በደመና ተነጥቆ እርሷ ድረስ መጣ። ቀጥሎም ሌሎቹ ሐዋርያት እንደዚሁ ከያሉበት ወደ እመቤታችን መጡ፣ ዴፕሮስ ከሮም፣ ሐዋርያው ዳውሎስ ከፊርጊያ፣ ያዕቆብ ከኢየሩሳሌም፣ ማርቆስ ከእስክንድሪያ፣ ማቴዎስ ከመርከብ ጉዞው። የሞቱትም ሐዋርያት ከመቃብራቸው ተነስተው ወደ ቤተሌሐም ወደ እመቤታችን መጡ። እመቤታችንም ሐዋርያቱን ከባረከቻቸው በኋላ ነፍሷን ልጇ ኢየሱስ ክርስቶስ ተቀበለ። ሐዋርያትም ሥጋዋን ተሽከመው ጌተሰማኔ በተባለ ሥፍራ ቀበሩት። በዚያም ሦስት ቀን ቆዩ።

ቶማስ ግን ከነርሱ ጋር አልነበረም። ከነበረበት ከሕንድ በደመና ተነጥቆ ሲመጣ በሰማይ የእመቤታችንን ሥጋ መላእክቶች ይዘው ወደ መንግሥተ ሰማይ ሲሄዱ ያገኛቸዋል። ከዚያም እነ ዴፕሮስ ጋር ሲደርስ ከቀብሯ ሰላረፈ ይቆጡታል። እርሱም በድኗን ካላየሁኝ አላምናችሁም ቢላቸው መልሰው 'ባለፈው በጎኑ ቁሰል እጄን! በምስማር ቀዳዳዎቼ ውስጥ ደግሞ ጣቴን ካላስገባሁ

የክርስቶስን ትንሳኤን አላምንም ብለህ ነበር አሁንም ተመሳሳይ ጥፋት ልታጠፋ ነው ብለው ሲገሰጹት በፍፁም አላምንም ሲላቸው ሐዋርያው ዴፕሮስ ሌሎቹንም ሐዋርያት አስከትሎ መቃብሯ ጋር ቢሄዱ ባዶ ሆኖ አገኙት። ቶማስም ያጋጠመውን ተአምራት ይነግራቸውና ተሰብስበው ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን አከበሩ። ከዚህ በተለየ ስለማርያም እርገት ታሪክ የሚያወሱ ሌላ መጽሐፍት ትንሽ ለየት ያለ ታሪክ ይዘግባሉ። ይኸውም የእመቤታችንን አስከሬን ለመቅበር ሐዋርያት ወደ ጌተሰማኔ እያመሩ ሳለ አይሁዶች ስላስቸገሯቸው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የእናቱን አስከሬን ከሐዋርያው ዮሐንስ ጋር ወደ መንግሥተ ሰማይ ከነጠቀ በኋላ በገነት እኖረው። የተቀሩት ሐዋርያት ዮሐንስ ለማየት ያጋጠመውን ዕድል እነርሱም እንዲያገኙ ብለው ለ15 ቀን ጾምና ጸሎት ይደዛሉ። በ14ኛው ቀን በነሐሴ ወር ክርስቶስ ልመናቸውን ሰምቶ የእመቤታችንን በድን መልሰላቸው የዛኑ ዕለት ይቀብሩዋታል። በሦስተኛውም ቀን እመቤታችን ከሞት ተነስታ አረገች። ለዚህም ነው ቅድስት ማርያም እንደ ልጇ ከሞት ተነስታለች ብለን የምናምነው። ለዚህም ነው የፍልሰታን ጾም የምንጸመው እንደዚሁም ነሐሴ 16 ትልቅ ከብረ በዓል በመሆኑ የሚከበረው። ፍቅረ ማርያም ንግግሩን ሲጨርስ ዳውሎስ የመገረም ገጽታ በፊቱ ይታይ ነበር። የግራ ቅንድቡ ወደ ላይ ቀና ብላለች።

ሰዓታቸውም ሁለቱም የተቃጠሩ ይመስል አኩል ተመለከቱ። ከተገናኙበት ጊዜ ጀምሮ ለሦስት ሰዓት ያህል አውርተዋል። ዳውሎስ 'ኧረ ባለቡና ቤቶቹ በአንድ ማኪያቶና በአንድ ለሰላሳ ወንበራቸውን ከሌሎች ደንበኞች ማከላከላችንን እንዳይገምቱን' ብሎ በሃሳቡ ተሸማቀቀ። ፍቅረ ማርያም ግን ስለ

ባለቤቶቹ አልጨነቀውም። ያሳሰበው ዳውሎስ በጥሞና አዳምጦት እንደሆነ፤ ያስተላለፈለትን መልዕክት በሚገባ ተገንዝቦና ተቀብሎ እንደሆነ ነበር። ለዚህም አንድ ዓይነት ምላሽ ይጠብቃል። ዳውሎስ ዝም ሲል ጊዜ ፍቅረ ማርያም "ጥያቄህን በሚያጠግብ ሁኔታ መለስኩልህ?" አለው።

"በሚገባ ፍቅረ ማርያም በሚገባ" አለና ዳውሎስ "መቼም እንዳላስቸገርኩህ እገምታለሁ። ነገር ግን ብዙ ነገሮችን በዚህች በአጭር ጊዜ ውስጥ ለመማር ችያለሁ። በእርግጥ መሳሳት፤ መሳት የሚመጣው ካለማወቅ የተነሳ ነው። እኔም ከአንተ ጋር ስገኛኝ እጅግ ብዙ ነገሮችን ለመማር በቅቻለሁ። ለራሴ እውቀት ብቻ ሳይሆን ከተሻለ ጋር በሚኖረኝ የመልዕክት ልውውጥ መናገር የሚገባኝን፤ ማሳየት የሚገባኝን፤ መከራከር የምችልበትን ነጥቦች በደንብ ይገዢ መቅረብ እችላለሁ። ስለዚህም ምስጋናዬ እጅግ የበዛ ነው" ብሎ አመሰገነ።

"ኧረ ምንም አይደለም። ሁሉም እንደዚህ ለማወቅ ቢሻ እኮ እኛ ከማስተማር ወደኋላ አንልም። በዚያ ላይ በነዚህ መናፍቅ ጭልፊቶች የሰይጣን አራት ለመሆን ብዙ ወጣት አይወሰደም ነበር። ስለዚህ በርታ አሁንም ደግሜ አሳስብሃለሁ" በማለት ፍቅረ ማርያም ዳውሎስን ጠንከር አድርጎ አሳሳበው።

እንደተለመደው እኔ እከፍል እኔ እከፍል በሚል ግብግብ አሳላፈውን ትንሽም ቢሆን አቁመውት፤ ዳውሎስ አሸንፎ ሂሳቡን ዘጋና በዘልማድ የትከሻ መሳሳም ተሳስመው ወደ የፊናቸው ተለያዩ። ፍቅረ ማርያም ስለ ተሻለ ሁኔታ እያሰበ፤ ዳውሎስ ደግሞ

ስለተነጋገሩበት ነጥቦች እያብሰሰሰለ በተለያየ አቅጣጫ መንገዳቸውን አመሩ።

አብረኸትና ተሻለ በጣም ተግባብተዋል። ዝንባሌአቸው፣ ስለ ሕይወት ያላቸው አመለካከት፣ እምነታቸው፣ በብዙ ነገር አስተያየታቸው የተስማማ ነው። በዚያ ላይ በጣም ይዋደዳሉ ። በአካል ካልተገናኙ በስልክ ብዙ ሰዓት እያወሩ ያሳልፋሉ። አንዳንዴ ተሻለ “ቨራይዘን ለሠርጋችን የተወሰነ ገንዘብ ማዋጣት አለበት። ይኸው ደህና አድርጎ ይበዘብዘናል” ብሎ ይቀልዳል። አብረኸት ከወደደቻቸው ጸባዮች አንዱ ተሻለ ቀልደኛ መሆኑ ነው። አንዳንድ ጊዜ ሽንቷን መቆጣጠር እስኪቆጣጥር ድረስ በጣም ያስቃቃል። “ኡፍ ፤ እስኪ አረፍ ሽንቱ ተንጠባጠበ” ትለዋለች።

በዚያውም ‘ለሠርጋችን’ ብሎ ስላላት፣ ተሻለ ከእርሷ ጋር ያለው ግንኙነት ዘላቂ አቅድ ያለው መሆኑንም ስለተረዳች ደስ ብሏታል። በአካባቢያቸው ያሉ ጓደኞች ግን እጅጉንም ደስ አልተሰኙም። እርሷ ኤርትራዊት እርሱ ኢትዮጵያዊ ስለሆነ ብዙ የማጉረምረም ወሬ በዙሪያቸው ይናፈሳል። ይህ የሁለቱንም በተለይ ደግሞ የአብረኸትን ልብ አሳዝኖታል።

“ለምን እንደዚህ ዓይነት አስተሳሰብ ይኖረናል? በፖለቲካ ምክንያት ዛሬ የደረሰንበት ደረጃ ላይ ብንሆንም፣ ይሄ ሕዝብ እኮ አንድ ሕዝብ፣ አብሮ ሲበላና ሲጠጣ፣ ሲጋባ የኖረ ሕዝብ ነው” ትላለች አብረኸት።

“ይኸውልሽ አብረኸት! ዋናው እኔና አንቺ መዋደዳችን ነው። በርግጥ የቤተሰብ የጓደኛ ምርቃት አስፈላጊ ነገር ነው፤ ነገር ግን ከሁሉ የሚበልጠው የእግዚአብሔር ምርቃትና የርሱ ፈቃድ ነው። ሌላውን እኔ እንደ ቦነስ ነው የማየው” አላት።